SKUTECZNOŚĆ WYBRANYCH AKTYWNYCH FORM PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU REALIZOWANYCH PRZEZ POWIATOWY URZĄD PRACY W NYSIE

Badanie zrealizowane przez:

Konsorcjum badawcze:

Lider konsorcjum:

ALSTAT Aleksandra Langner

ul. Szkolna 1, 61-835 Poznań

tel. 502 492 806

Partner konsorcjum:

INDEKS Ośrodek Badań Społecznych

ul. Szkolna 1, 61-835 Poznań

tel. (61) 8 55 15 75, 502 625 176

Zamawiający:

Powiatowy Urząd Pracy w Nysie

Ul. Słowiańska 19

48-300 Nysa

Poznań, grudzień 2015

SPIS TREŚCI

WSTĘP 4

METODOLOGIA BADANIA I DOBÓR PRÓBY 5

1. OCENA SKUTECZNOŚCI JEDNORAZOWYCH ŚRODKÓW NA PODJĘCIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ W LATACH 2012 – 2014 6

Efektywności programu przyznawania jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej osobom bezrobotnym przez Powiatowy Urząd Pracy w Nysie w latach 2012 - 2014 6

Efektywności programu przyznawania jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej osobom bezrobotnym przez Powiatowy Urząd Pracy w Nysie w latach 2012 – 2014 z uwzględnieniem zmiennych niezależnych 7

Charakterystyka działalności, które zostały zamknięte i zawieszone - przyczyny determinujące taką sytuację 9

Przyczyny zamknięcia działalności gospodarczej przez beneficjentów programu dofinansowania działalności gospodarczej 10

Obecna sytuacja zawodowa osób, które zakończyły bądź zawiesiły działalność gospodarczą 11

Charakterystyka działalności, które funkcjonują 11

Zakres terytorialny działalności firmy 12

Powody założenia własnej działalności gospodarczej 13

Wysokość uzyskanego wsparcia a potrzeby respondentów 14

Moment podjęcia decyzji dotyczącej założenia działalności gospodarczej 14

Stopień zadowolenia z wykonywanej działalności gospodarczej 15

Wpływ możliwości uzyskania dofinansowania z Powiatowego Urzędu Pracy w Nysie na podjęcie decyzji o założeniu własnej działalności 16

Sytuacja finansowa badanych przedsiębiorstw 17

Ocena skuteczności instrumentu finansowego wsparcia osób bezrobotnych 18

Zatrudnianie pracowników 18

Fluktuacja zatrudnienia w okresie ostatnich 12 miesięcy 19

Plany zatrudnieniowe w 2016 roku 20

Główne problemy w prowadzeniu działalności gospodarczej 20

Działania oczekiwane przez przedsiębiorców 21

2. OCENA SKUTECZNOŚCI STAŻY REALIZOWANYCH W LATACH 2014 – 2015 23

Charakterystyka badanej próby – bezrobotni, którzy w latach 2014 – 2015 zakończyli staż 23

Stanowiska zajmowane przez stażystów 25

Powody udziału w stażu organizowanym przez Powiatowy Urząd Pracy w Nysie 26
Inicjatywa udziału w stażach 27
Długość trwania stażu 28
Efektywność staży 28
Aktualna sytuacja zawodowa osób, które zakończyły w latach 2014 – 2015 udział w stażach 29
Wpływ stażu na umiejętności poruszania się na rynku pracy 30
Umiejętności nabyte podczas stażu 31
Ocena stażu 32
Realizacja stażu 33
Zalety i wady stażu 35

3. OCENA SKUTECZNOŚCI REFUNDACJI NA DOPOSAŻENIE STANOWISKA PRACY REALIZOWANYCH W LATACH 2011-2012 37
Charakterystyka badanej próby 37
Struktura zrealizowanego popytu na pracę w okresie ostatnich 12 miesięcy 39
Plany zatrudnieniowe w 2016 roku 40
Czas utrzymywania utworzonych stanowisk pracy 42
Zatrudnianie osób, dla których utworzono stanowisko pracy 42
Wpływ refundacji doposażenia stanowiska/stanowisk pracy na efektywność pracy i wzrost zatrudnienia 43
Ocena skuteczności i użyteczności refundacji doposażenia stanowiska pracy 44
Stopień zadowolenia z uzyskanego wsparcia z PUP w Nysie w postaci refundacji kosztów wyposażenia bądź doposażenia stanowiska pracy 45
Działania oczekiwane przez przedsiębiorców 46
Zainteresowanie pracodawców zatrudnieniem osób bezrobotnych przeszkolonych pod kątem oczekiwanych kwalifikacji i umiejętności 47
Szkolenia i kursy oczekiwane przez pracodawców 48

REKOMENDACJE 49
Spis wykresów 51
Spis tabel 53

WSTĘP

Publiczne Służby Zatrudnienia mają obecnie do dyspozycji różnorodne instrumenty aktywizujące lokalny rynek pracy. Powiatowe Urzędy Pracy korzystając z nich pomagają osobom bezrobotnym w wejściu na otwarty rynek pracy oraz wspierają lokalnych pracodawców. Celem niniejszego projektu badawczego była ocena skuteczności wybranych aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu realizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Nysie. Analizie poddana została ocena efektywności: staży, jednorazowo przyznanych środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz refundacji doposażenia stanowisk pracy. Środki finansowe przeznaczone na poszczególne aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu nie tylko aktywizują osoby bezrobotne, ale także stanowią ważny mechanizm wsparcia lokalnej gospodarki, tworząc nowe miejsca pracy, pobudzają lokalny rynek pracy. Dlatego też niezwykle istotna jest ocena tych instrumentów z punktu widzenia ich efektywności. Wynik badań prezentowanych w raporcie są ważną techniką obserwacji lokalnego systemu tworzonego przez służby zatrudnienia. Wiedza, którą przynosi badanie jest kluczowa do podjęcia nowych działań lub rozwoju dotychczasowych praktyk podejmowanych wobec wszystkich podmiotów rynku pracy. Pozyskane informacje mają za zadanie wesprzeć działania Powiatowego Urzędu Pracy w Nysie w zakresie organizacji lub optymalizacji aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu. Przedstawione dane pełnią także funkcję informacyjną dla innych osób bezrobotnych planujących skorzystać ze wsparcia w formie staży lub też jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej. Badanie zostało przeprowadzone na zlecenie Powiatowego Urzędu Pracy w Nysie przez Ośrodek Badań Społecznych i Marketingowych INDEKS w okresie od listopada do grudnia 2015 roku. W ramach jednego projektu badawczego, przeprowadzone zostały trzy niezależne badania o charakterze ilościowym zrealizowane techniką wywiadu telefonicznego wspomaganego komputerowo CATI. Prezentowane opracowanie składa się z trzech części dotyczących każdej z analizowanych aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu.

METODOLOGIA BADANIA I DOBÓR PRÓBY

Zgodnie z zaakceptowaną koncepcją metodologiczną badanie wśród osób bezrobotnych oraz pracodawców zostało zrealizowane techniką wywiadu telefonicznego wspomaganego komputerowo. Kwestionariusz ankiety składał się z pytań zamkniętych, pytań z możliwością wielokrotnego wyboru z kafeterią odpowiedzi oraz pytań otwartych umożliwiających swobodną wypowiedź respondenta. Zgodnie z oczekiwaniami Zleceniodawcy – PUP w Nysie badanie przeprowadzone zostało wśród **350** osób, które w latach 2014 - 2015 (do końca VII) zakończyły staż, **170** osób, które w latach 2012- 2014 otrzymały jednorazowo środki na podjęcie działalności gospodarczej (umowy zakończone) oraz **80** pracodawców, którzy w latach 2011 - 2012 otrzymali refundacje na doposażenie stanowisk pracy (umowy zakończone). Dobór próby do badania efektywności wymienionych aktywnych form wsparcia miał charakter kwotowo – celowy, w którym kwoty wyznaczone zostały z uwzględnieniem roku uzyskanego wsparcia oraz w przypadku beneficjentów programów (staży oraz jednorazowo przyznanych środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej) z uwzględnieniem płci.

Tabela 1. Dobór próby (N=600, w%).

	Ogółem	%
Staże	**350**	58,4%
Jednorazowo przyznane środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej	**170**	28,3%
Refundacje lub doposażenia stanowisk pracy	**80**	13,3%
SUMA	**600**	**100,0%**

1. OCENA SKUTECZNOŚCI JEDNORAZOWYCH ŚRODKÓW NA PODJĘCIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ W LATACH 2012 – 2014

Jedną z form pomocy, którą oferuje osobom bezrobotnym Powiatowy Urząd Pracy w Nysie jest przyznanie jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej w wysokości nie wyższej niż 6-krotność przeciętnego wynagrodzenia. Głównym celem przeprowadzonych badań było przeanalizowanie efektywności wykorzystania jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej przyznawanych osobom bezrobotnym przez Powiatowy Urząd Pracy w Nysie w okresie od stycznia 2012 roku do czerwca 2014 roku. Rezultatem badania są ogólne wnioski dotyczące charakterystyki gospodarczej podmiotów, które powstały dzięki wsparciu PUP w Nysie, a także wskazujące obszary rozwojowe i czynniki sukcesu z jednej strony, a z drugiej bariery oraz deficyty w zakresie działalności na rzecz rozwoju przedsiębiorczości wśród osób bezrobotnych.

Efektywności programu przyznawania jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej osobom bezrobotnym przez Powiatowy Urząd Pracy w Nysie w latach 2012 – 2014

Priorytetowym zadaniem, które wynikało z realizacji badania opinii osób, które w latach 2012 – 2014 uzyskały finansowe wsparcie z Powiatowego Urzędu Pracy w Nysie było określenie efektywności programu dofinansowania działalności gospodarczej. Trwałość omawianego instrumentu - efektywność programu rozumiana jest, jako kontynuowanie prowadzenia własnej działalności gospodarczej po okresie 12 miesięcy i zakończeniu okresu monitorowania działalności gospodarczej przez Powiatowy Urząd Pracy w Nysie. Należy podkreślić, iż w badaniu uczestniczyły osoby, które uzyskały dofinansowanie w okresie od stycznia 2012 roku do czerwca 2014 roku, w momencie badania wszyscy z respondentów prowadzili działalność dłużej niż 12 miesięcy. Osoby prowadzące działalność gospodarczą mogą od 2009 roku zawieszać działalność na maksymalny okres 24 miesięcy. Według informacji pozyskanych od respondentów wynika, iż działalność gospodarczą prowadzi 56,5% osób, które otrzymały finansowe wsparcie na założenie własnej działalności gospodarczej w badanym okresie. Definitywne zamknięcie działalności gospodarczej wskazało 22,9% ankietowanych. Natomiast 20,6% respondentów zawiesiło działalność gospodarczą - co nie jest jednoznaczne z likwidacją działalności gospodarczej.

Rysunek 1. Efektywności programu przyznawania jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej osobom bezrobotnym przez Powiatowy Urząd Pracy w Nysie w latach 2012 – 2014 (N=170, w %).

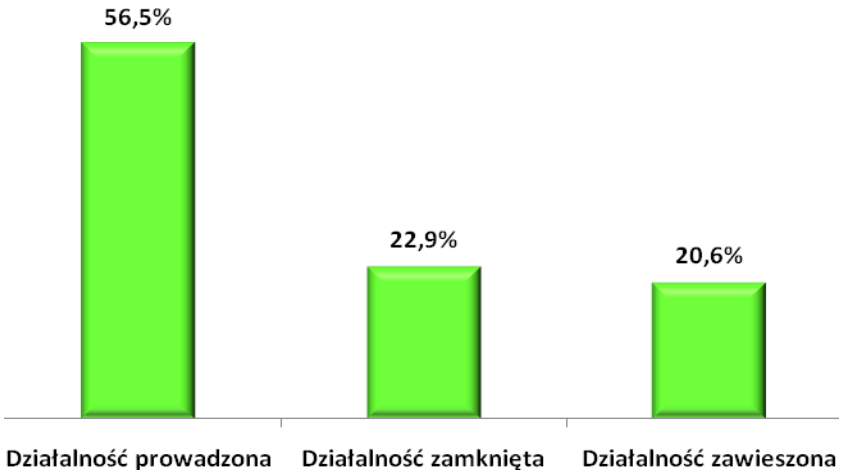

Efektywności programu przyznawania jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej osobom bezrobotnym przez Powiatowy Urząd Pracy w Nysie w latach 2012 – 2014 z uwzględnieniem zmiennych niezależnych

Poniżej przedstawiona została efektywność programu z uwzględnieniem zmiennych niezależnych różnicujących badaną próbę. Największa efektywność analizowanej aktywnej formy wsparcia została odnotowana wśród osób, które uzyskały dotację w 2014 roku - aż 75,7% respondentów nadal prowadzi działalność gospodarczą. Ponad połowa respondentów, którzy uzyskali wsparcie w 2012 roku – 57,1% prowadzi działalność gospodarczą. Najniższa efektywność dotyczy jednorazowych środków przyznanych w 2013 roku – 48,3% osób nadal prowadzi działalność gospodarczą. Największy odsetek zakończonych działalności odnotowano wśród osób, które uzyskały dotację w 2012 roku oraz w 2013 roku odpowiednio – 28,6% oraz 25,3%. Największy odsetek zawieszonych działalności gospodarczych, dotyczy przedsiębiorstw powstałych w 2013 roku – 26,4%.

Tabela 2. Efektywność działalności gospodarczych z uwzględnieniem roku uzyskania dofinansowania (N=170, w %).

Rok przyznania dofinansowania	Osoby prowadzące działalność	Osoby nieprowadzące działalności	Działalność zawieszona	SUMA
2012	57,1%	28,6%	14,3%	**100,0%**
2013	48,3%	25,3%	26,4%	**100,0%**
2014	75,7%	10,8%	13,5%	**100,0%**

Efektywność programu przyznawania jednorazowo środków na założenie działalności gospodarczej została także przedstawiona z uwzględnieniem płci osób, które taką pomoc otrzymały. Badanie pokazuje, iż działalności gospodarcze prowadzone przez kobiety mają nieznacznie lepszy współczynnik trwałości. Zgodnie z danymi pozyskanymi w trakcie badania okazuje się, że 57,7% kobiet i 55,4% mężczyzn, którzy w latach 2012-2014 uzyskali dotacje z PUP w Nysie, nadal prowadzi działalność gospodarczą.

Tabela 3. Efektywność działalności gospodarczych w latach 2012 - 2014 roku z uwzględnieniem płci (N=170, w %).

Płeć	Osoby prowadzące działalność	Osoby nieprowadzące działalności	Działalność zawieszona	SUMA
Kobieta	57,7%	21,8%	20,5%	**100,0%**
Mężczyzna	55,4%	23,9%	20,7%	**100,0%**

Według przedstawionych danych wynika, iż najwyższa efektywność programu notowana jest wśród osób w wieku od 35 do 44 lat – 63,2%. Najniższa efektywność odnotowana została wśród osób w wieku powyżej 60 lat – 16,7%.

Tabela 4. Efektywność działalności gospodarczych w latach 2012 - 2014 roku z uwzględnieniem wieku (N=170, w %).

Wiek	Osoby prowadzące działalność	Osoby nieprowadzące działalności	Działalność zawieszona	SUMA
od 18 do 24 lat	54,5%	36,4%	9,1%	**100,0%**
od 25 do 34 lat	57,7%	21,7%	20,6%	**100,0%**
od 35 do 44 lat	63,2%	13,1%	23,7%	**100,0%**
od 45 do 54 lat	54,5%	27,3%	18,2%	**100,0%**
od 55 do 59 lat	42,9%	42,8%	14,3%	**100,0%**
od 60 do 65 lat	16,7%	50,0%	33,3%	**100,0%**

Efektywność prowadzenia działalności jest zbliżona w przypadku osób mieszkających w mieście oraz na wsi.

Tabela 5. Efektywność działalności gospodarczych w latach 2012 - 2014 roku z uwzględnieniem miejsca zamieszkania (N=170, w %).

Miejsce zamieszkania	Osoby prowadzące działalność	Osoby nieprowadzące działalności	Działalność zawieszona	SUMA
Miasto	56,6%	22,2%	21,2%	**100,0%**
Wieś	56,4%	23,9%	19,7%	**100,0%**

Charakterystyka działalności, które zostały zamknięte i zawieszone- przyczyny determinujące taką sytuację

Ze względu na istotność problematyki efektywności programu dofinansowania działalności gospodarczej, postanowiono dokonać szczegółowej analizy oraz charakterystyki działalności, które przestały funkcjonować na rynku. W ramach badania zostały zdiagnozowane przyczyny zakończenia bądź zawieszenia działalności gospodarczej przez respondentów. Zgodnie z prezentowanymi w poprzednich podpunktach analizach wynika, że działalność definitywnie zamknęło 22,9% ankietowanych osób, natomiast 20,6% respondentów zawiesiło wykonywanie działalności gospodarczej. Łącznie 43,5% respondentów w momencie badania nie prowadziło działalności gospodarczej. **Firmy, które zostały definitywnie zamknięte działały średnio 19 miesięcy. Długość funkcjonowania działalności gospodarczych, które zostały zawieszone była nieznacznie krótsza i wynosiła 18 miesięcy**. Najczęściej zamykane firmy funkcjonowały w takich branżach jak: pozostała działalność usługowa – 21,8%, handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle – 20,5% oraz budownictwo – 17,9%. Zawieszanie działalności dotyczyły firm funkcjonujących w branżach: budownictwo – 23,7%, pozostała działalność usługowa – 15,8%, działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca – 10,5%, działalność profesjonalna, naukowa i techniczna – 10,5% oraz działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi także 10,5%.

Tabela 6. Rodzaj zamkniętej lub zawieszonej działalności gospodarczej (N=39 w%, N=35 w%).

Rodzaj branży	Działalność zamknięta	Działalność zawieszona
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	1,3%	2,6%
Przetwórstwo przemysłowe	1,3%	0,0%
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1,3%	2,6%
Budownictwo	17,9%	23,7%
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	20,5%	8,0%
Transport i gospodarka magazynowa	1,3%	0,0%
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	5,1%	10,5%
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	1,3%	2,6%
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1,3%	2,6%
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	5,1%	0,0%
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	7,7%	10,5%
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	5,1%	10,5%
Edukacja	3,9%	5,3%
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	0,0%	0,0%
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	5,1%	5,3%
Pozostała działalność usługowa	21,8%	15,8%

Przyczyny zamknięcia działalności gospodarczej przez beneficjentów programu dofinansowania działalności gospodarczej

We wcześniejszych podpunktach opisana została struktura zamkniętych firm z uwzględnieniem najważniejszych cech i zmiennych niezależnych. Respondentów uczestniczących w badaniu poproszono o podanie przyczyn i czynników determinujących konieczność zamknięcia działalności gospodarczej. Powody zamknięcia bądź zawieszenia działalności były bardzo różne. Pierwszą i najczęściej wymienianą przyczyną porażki prowadzonej działalności był brak lub zbyt niskie dochody – 33,8% wskazań. Zbliżony odsetek badanych – 32,4% wskazał na brak lub niewystarczającą liczbę zleceń jako powód zamknięcia lub zakończenia działalności gospodarczej. Dużą trudnością, sygnalizowaną przez 23,0% respondentów, była kwestia wysokich składek ZUS. Problemem ograniczającym możliwości funkcjonowania podmiotów powstałych przy wsparciu finansowym PUP w Nysie, była także trudna sytuacja ekonomiczna w branży, która spowodowała zawieszenie lub likwidację działalności gospodarczej. Taką opinię wymieniło – 12,2% ankietowanych. Blisko co dziesiąta badana osoba – 9,5% postanowiła zamknąć lub zawiesić działalność gospodarczą ze względu na sezonowość usług oferowanych przez firmę. Inne istotne bariery w efektywnym funkcjonowaniu firm były związane z obecnością konkurencyjnych firm oraz presji cenowej powodowanej przez konkurencyjne podmioty – 6,8% oraz problemami zdrowotnymi właścicieli firm także 6,8% wskazań. Pozostałe powody zakończenia lub zawieszenia funkcjonowania przedsiębiorstw powstałych z jednorazowych środków przyznanych przez PUP w Nysie przedstawiono na wykresie. Suma wskazanych odpowiedzi jest większa niż 100% ze względu na możliwość wymienienia większej liczby powodów.

Rysunek 2. Przyczyny zamknięcia i zawieszenia działalności gospodarczej (N=74, w%).

Obecna sytuacja zawodowa osób, które zakończyły bądź zawiesiły działalność gospodarczą

Jedno z bardziej kluczowych pytań zadanych osobom, które zakończyły bądź zawiesiły działalność gospodarczą dotyczyło obecnej sytuacji zawodowej beneficjentów programu, którzy uzyskali wsparcie z PUP w Nysie. Zgodnie z informacjami pozyskanymi w trakcie badania okazuje się, że spośród osób, które zakończyły lub zawiesiły prowadzenie działalności największy odsetek badanych – 31,1% jest obecnie zatrudnionych na podstawie umowy o pracę. Wśród osób niepracujących zawodowo: 13,5% szuka pracy i jest zarejestrowana w PUP w Nysie, taki sam odsetek badanych obecnie odpoczywa. Cześć badanych – 12,2% pracuje na umowę zlecenie lub umowę o dzieło. Po 6,8% badanych uczy się, studiuje oraz szuka pracy. Część kobiet prowadzi obecnie gospodarstwo domowe – 5,4%, natomiast 4,1% badanych pracuje za granicą. Sytuacja pozostałych osób przedstawiona została w poniższej tabeli.

Tabela 7. Obecna sytuacja zawodowa osób, które zakończyły bądź zawiesiły działalność gospodarczą (N=74, w %).

Obecna sytuacja zawodowa	Ilość	Procent
Jestem zatrudniony na podstawie umowy o pracę	**23**	**31,1%**
Szukam pracy i jestem zarejestrowany w PUP	**10**	**13,5%**
Odpoczywam	**10**	**13,5%**
Pracuję w ramach umowy zlecenie lub umowa o dzieło	**9**	**12,2%**
Szukam pracy	**5**	**6,8%**
Uczę się studiuję	**5**	**6,8%**
Prowadzę gospodarstwo domowe	**4**	**5,4%**
Pracuję za granicą	**3**	**4,1%**
Pracuję dorywczo	**2**	**2,6%**
Wcześniejsza emerytura	**2**	**2,6%**
Prowadzę gospodarstwo domowe i wychowuję dzieci	**1**	**1,4%**

Warto zauważyć, że część badanych osób – 44,6% rozważa odwieszenie działalności gospodarczej lub ponowne rozpoczęcie prowadzenia działalności gospodarczej. 37,8% badanych definitywnie zamknie działalność lub nie otworzy ponownie nowej działalności gospodarczej. Znaczny odsetek ankietowanych – 17,6% zastanawia się nad podjęciem decyzji o ponownym otwarciu działalności gospodarczej lub jej odwieszeniu.

Charakterystyka działalności, które funkcjonują

W prezentowanym rozdziale omówione zostały kluczowe informacje dotyczące osób prowadzących działalność gospodarczą ze środków przyznawanych jednorazowo przez Powiatowy Urząd Pracy w Nysie. Na pytania zadawane przez ankieterów odpowiadali tylko

i wyłącznie respondenci, którzy nadal prowadzą własną działalność gospodarczą. **Średni okres działalności, które cały czas funkcjonują wynosi 27 miesięcy.** Zgodnie z danymi największy odsetek badanych – 27,8% prowadzi działalność gospodarczą w branży budownictwo. Po 16,7% respondentów prowadzi działalność w branży działalność profesjonalna, naukowa i techniczna oraz pozostała działalność usługowa. W branży działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca oraz handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle funkcjonuje odpowiednio 6,9% oraz 5,6%. Struktura wszystkich funkcjonujących firm wyróżnionych ze względu na rodzaj branży przedstawiony został w poniższej tabeli.

Tabela 8. Rodzaj prowadzonej działalności gospodarczej (N=96, w%).

Rodzaj branży	Prowadzący działalność
Budownictwo	**27,8%**
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	**16,7%**
Pozostała działalność usługowa	**16,7%**
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	**6,9%**
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	**5,6%**
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	**4,2%**
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	**4,2%**
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	**4,2%**
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	**4,2%**
Informacja i komunikacja	**2,8%**
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	**2,8%**
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	**1,3%**
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	**1,3%**
Edukacja	**1,3%**

Zakres terytorialny działalności firmy

Blisko połowa przedsiębiorstw powstałych z jednorazowych środków przyznanych przez PUP w Nysie – 46,9% to firmy, których zasięg i oddziaływanie ma charakter lokalny - gminny lub ogranicza się do terenu powiatu nyskiego. Co trzeci badany przedsiębiorca prowadzi działalność na obszarze województwa opolskiego, natomiast – 14,6% przedsiębiorstwa świadczy swoje usług na obszarze całego kraju. Najmniejszy odsetek ankietowanych firm – 5,2% świadczy swoje usługi lub sprzedaje produkty na terenie całej Europy oraz świata.

Rysunek 3. Zakres terytorialny działalności firmy (N=96, w%).

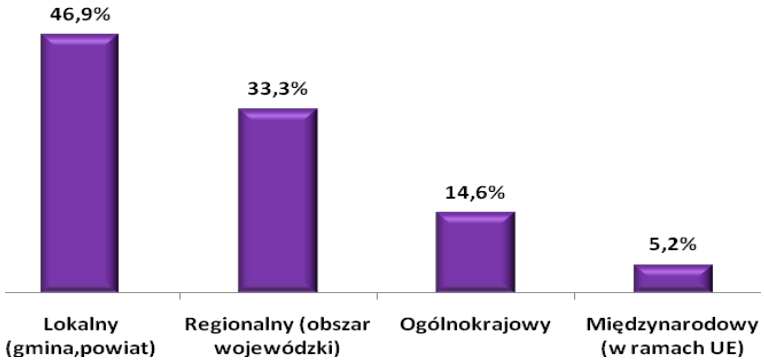

Powody założenia własnej działalności gospodarczej

Poniżej przedstawione zostały najważniejsze czynniki determinujące założenie własnej działalności gospodarczej przez osoby bezrobotne. Kluczowym elementem było wskazanie powodów, które doprowadziły finalnie do wyboru właśnie takiej formy aktywizacji zawodowej. Najważniejsze dwa czynniki, które skłoniły osoby bezrobotne do założenia własnej działalności gospodarczej to: brak pracy i możliwości zatrudnienia w wyuczonym zawodzie – 61,5% wskazań oraz chęć założenia własnej firmy i pracy u siebie – praca „na swoim". Taką odpowiedź wskazało 54,2%. Respondenci chęć założenia działalności gospodarczej motywowali także wcześniejszym doświadczeniem zawodowym w takiej branży i dziedzinie, która związana była bezpośrednio z profilem otwieranej działalności – 15,6% wszystkich wskazań. Zdecydowanie mniejszy odsetek badanych wskazał następujące opinie: zainteresowania – 4,2% oraz brak pomysłu na pracę – 4,2%. Pozostałe powody przedstawiono na wykresie. Respondenci mogli wskazać większą liczbę powodów założenia działalności gospodarczej. W związku z powyższym suma odpowiedzi wynosiła więcej niż 100%.

Rysunek 4. Powody założenia własnej działalności gospodarczej (N=96, w %).

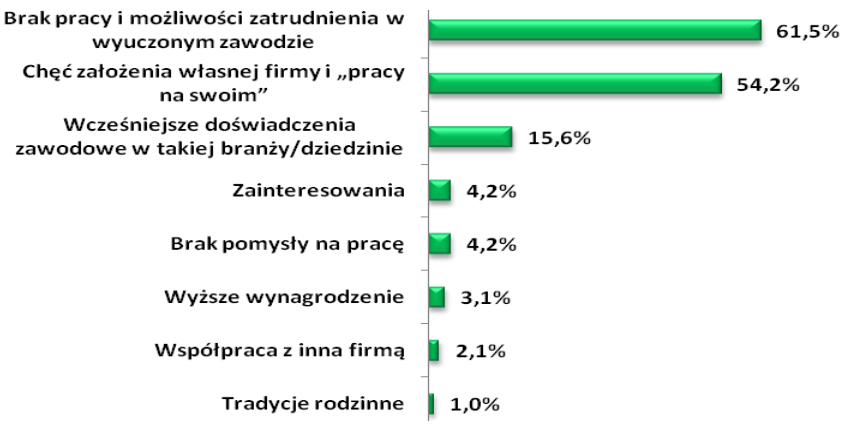

Wysokość uzyskanego wsparcia a potrzeby respondentów

Uzyskane wsparcie finansowe z Powiatowego Urzędu Pracy w Nysie, zdaniem większości respondentów – 65,6% było wystarczające dla rozpoczęcia działalności. Innego zdania było 34,4% bezrobotnych, którzy skorzystali z tego instrumentu aktywizacji zawodowej. Reasumując w opinii, co trzeciego badanego pozyskane środki finansowe z urzędu pracy nie były wystarczające do uruchomienia własnej działalności gospodarczej, dlatego działalność gospodarcza wymagała dodatkowego finansowego wsparcia.

Rysunek 5. Czy uzyskane wsparcie finansowe było wystarczające dla rozpoczęcia działalności? (N=96, w %).

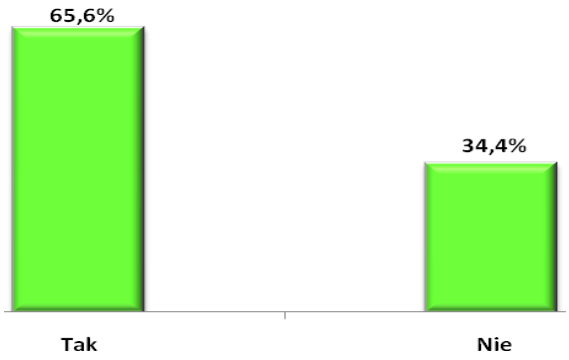

Moment podjęcia decyzji dotyczącej założenia działalności gospodarczej

Według informacji pozyskanych od ankietowanych wynika, że nieznacznie ponad połowa z nich – 52,1% zdecydowała się na założenie działalności gospodarczej jeszcze przed zarejestrowaniem w Powiatowym Urzędzie Pracy w Nysie. Takie dane oznaczają, że rejestracja respondentów w urzędzie pracy często podyktowana była chęcią uzyskania finansowych środków potrzebnych do rozpoczęcia działalności gospodarczej. Ankietowani skorzystali z możliwości uzyskania finansowej pomocy z Powiatowego Urzędu Pracy w Nysie na założenie własnej działalności gospodarczej mając już gotowy i przemyślany biznes plan dotyczący podjęcia konkretnej działalności gospodarczej. Rejestracja była więc często środkiem do realizacji zamierzonego celu. Z drugiej strony należy zauważyć, iż 47,9% respondentów zdecydowało się na założenie własnej działalności gospodarczej po zarejestrowaniu w Powiatowym Urzędzie Pracy w Nysie. W przypadku wymienionego odsetka badanych należy stwierdzić, iż decyzja o rozpoczęciu działalności gospodarczej motywowana była sytuacją bezrobocia i podjęta została już po zarejestrowaniu w Powiatowym Urzędzie Pracy w Nysie.

Rysunek 6. Moment podjęcia decyzji o założeniu własnej działalności gospodarczej (N=96, w %).

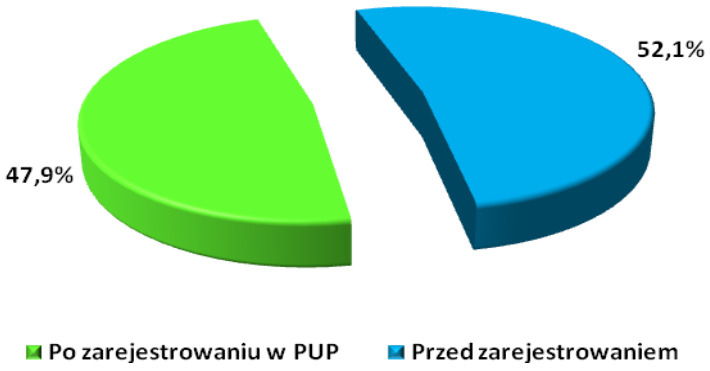

Stopień zadowolenia z wykonywanej działalności gospodarczej

Badanie zadowolenia właścicieli z prowadzenia działalności gospodarczej składało się z trzech zasadniczych pytań dotyczących: stopnia zadowolenia z decyzji o założeniu własnej działalności gospodarczej, wpływu możliwości uzyskania dofinansowania z Powiatowego Urzędu Pracy w Nysie na podjęcie decyzji o założeniu własnej działalności gospodarczej oraz stopnia zadowolenia z obrotów finansowych uzyskiwanych przez firmę. Analiza wymienionych aspektów pozwala określić poziom satysfakcji respondentów. Uzyskane wyniki dotyczące opinii ankietowanych osób są jednym z ważniejszych wskaźników oceniających program aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych, jakimi są jednorazowe środki finansowe przeznaczone na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Stopień zadowolenia badanych z decyzji o założeniu własnej działalności gospodarczej jest niezwykle wysoki. Okazuje się, iż niemal wszyscy respondenci są zadowoleni z podjętej decyzji związanej z założeniem własnej działalności gospodarczej. Łącznie pozytywne wskazania *„zdecydowanie tak”* oraz *„raczej tak”* stanowią aż 97,9% wszystkich odpowiedzi. Tak liczny odsetek badanych deklaruje wysoki stopień zadowolenia z decyzji o rozpoczęciu i prowadzeniu działalności gospodarczej. Przedstawione wyniki świadczą o bardzo dużym sukcesie programu przyznania jednorazowo środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Ten instrument aktywizacji zawodowej jest bardzo wysoko oceniany przez byłe osoby bezrobotne. Jedynie 2,1% badanych jest niezadowolonych z podjęcia decyzji o założeniu działalności gospodarczej.

Rysunek 7. Stopień zadowolenia z decyzji o założeniu własnej działalności gospodarczej (N=96, w %).

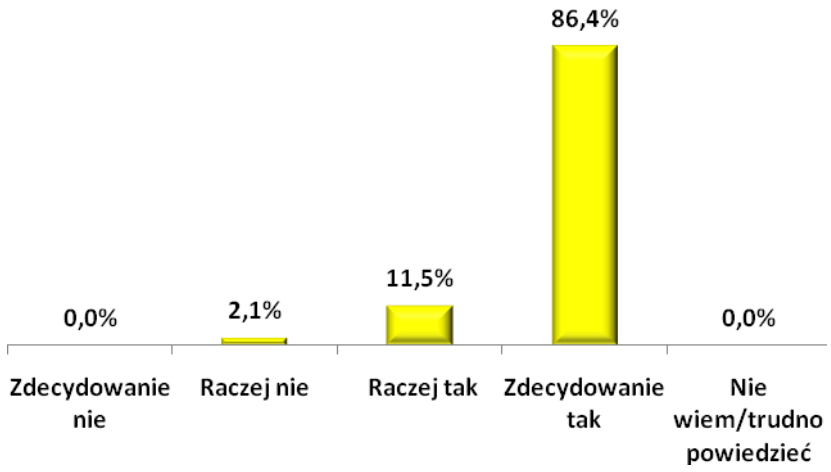

Wpływ możliwości uzyskania dofinansowania z Powiatowego Urzędu Pracy w Nysie na podjęcie decyzji o założeniu własnej działalności

Wpływ możliwości uzyskania dofinansowania z Powiatowego Urzędu Pracy w Nysie na podjęcie decyzji o założeniu własnej działalności określa stopień przydatności oraz celowości przyznawania jednorazowych środków finansowych na podjęcie działalności gospodarczej. Odpowiedzi udzielane przez respondentów określają, w jakim stopniu możliwość pozyskania środków finansowych w ramach jednorazowych środków na założenie własnej działalności gospodarczej przyznawanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Nysie, była motywacją do założenia działalności gospodarczej. Dla 42,7% respondentów jednorazowo przyznawane środki były warunkiem bezwzględnym do tego, aby podjąć działalność gospodarczą. Tak liczna grupa respondentów uważa, iż przyznanie środków finansowych z Powiatowego Urzędu Pracy w Nysie było podstawową, najważniejszą przesłanką do założenia własnej działalności gospodarczej. Badani, którzy wskazali takie odpowiedzi uznali, że możliwość uzyskania środków finansowych na rozpoczęcie działalności gospodarczej, miała zasadniczy wpływ na założenie działalności. Badani, którzy wyrazili taką opinię prawdopodobnie nie podjęliby się prowadzenia działalności gospodarczej bez wsparcia finansowego udzielonego przez Powiatowy Urząd Pracy w Nysie. Ponad połowa badanych – 54,2%, uważa że niezależnie od finansowego wsparcia z Powiatowego Urzędu Pracy w Nysie założyłaby własną działalność gospodarczą. Dla blisko połowy respondentów jednorazowe środki stanowiły uzupełnienie posiadanego kapitału początkowego.

Rysunek 8. Proszę powiedzieć czy gdyby nie uzyskał(a) Pan(i) pomocy finansowej z Powiatowego Urzędu Pracy w Nysie założył(a)by Pan(i) własną działalność gospodarczą? (N=96, w %).

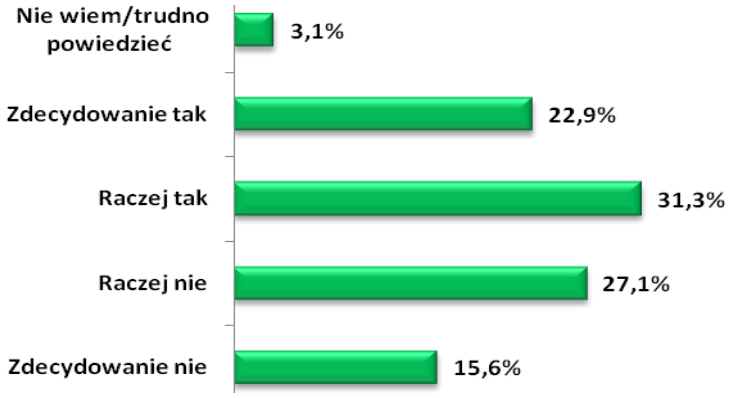

Sytuacja finansowa badanych przedsiębiorstw

Ostatnim elementem oceny stopnia zadowolenia badanych osób, które założyły własną działalność dzięki dofinansowaniu przyznanemu osobom bezrobotnym przez Powiatowy Urząd Pracy w Nysie była ocena finansowa przedsiębiorstw. Respondentów uczestniczących w badaniu zapytano o ocenę aktualnej sytuacji finansowej. Zdecydowanie ponad połowa badanych – 61,5% pozytywnie ocenia sytuację finansową prowadzonej działalności gospodarczej, w tym 50,0% badanych wskazało odpowiedź „dobra", natomiast 11,5% „bardzo dobra". Przeciętną ocenę wskazało 35,4% ankietowanych. Zaledwie 3,1% badanych źle oceniło sytuację finansową przedsiębiorstwa.

Rysunek 9. Sytuacja finansowa przedsiębiorstwa (N=96, w%).

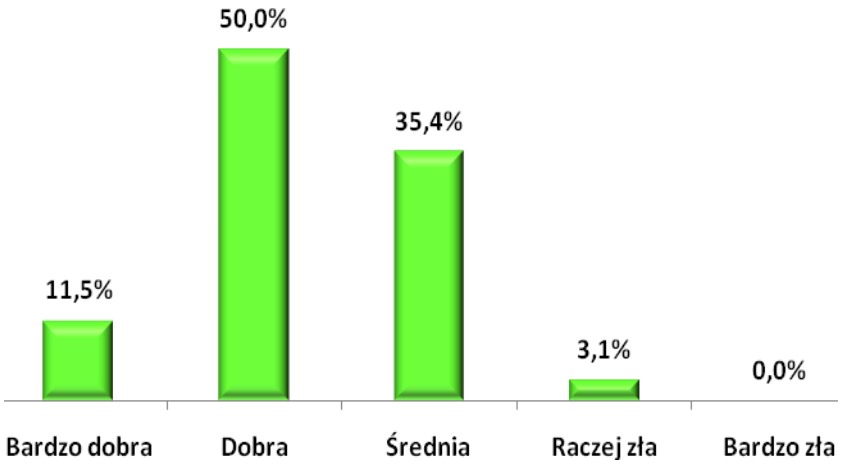

Ocena skuteczności instrumentu finansowego wsparcia osób bezrobotnych

Badani respondenci bardzo dobrze oceniają instrument w postaci wsparcia na rozpoczęcie działalności gospodarczej przez osoby bezrobotne. Zdecydowana większość respondentów bardzo wysoko ocenia skuteczność jednorazowych środków przeznaczonych na założenie własnej działalności gospodarczej. Zgodnie z przedstawionymi danymi wynika, iż łącznie aż 86,5% respondentów wysoko lub bardzo wysoko ocenia efektywność i skuteczność tego instrumentu. Innego zdania był łącznie zaledwie 1,0% badanych. Przeciętnie wpływ programu na aktywizację zawodową osób bezrobotnych ocenia – 12,5% ankietowanych. Reasumując skuteczność analizowanej aktywnej formy wsparcia osób bezrobotnych jest zdaniem badanych niezwykle wysoka.

Rysunek 10. Ocena skuteczności jednorazowo przyznanych środków przez PUP w Nysie na rozpoczęcie działalności gospodarczej (N=96, w%).

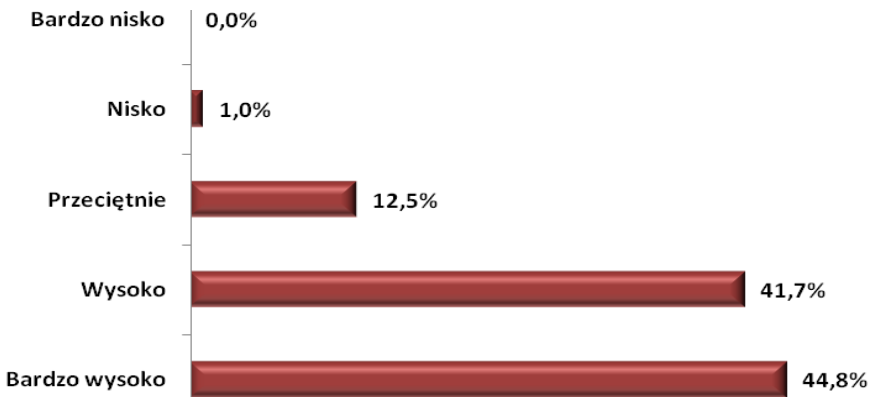

Zatrudnianie pracowników

Zatrudnianie pracowników jest jednym z ważniejszych wskaźników określających stopień rozwoju każdego przedsiębiorstwa. Jest to także jedno z istotniejszych zagadnień związanych z wymiernymi efektami działalności firm, które powstały w oparciu o program jednorazowych środków na założenie własnej działalności gospodarczej. Zatrudnianie pracowników wpływa bezpośrednio na rynek pracy i staje się pośrednim efektem działalności omawianego narzędzia aktywizacji osób bezrobotnych. Według danych wynika, że przeważająca większość badanych – 70,8%, nie zatrudnia pracowników. Co najmniej jednego pracownika zatrudnia 29,2% badanych. W badanych podmiotach, łącznie zatrudnionych jest 45 osób. W tym 64,3% badanych zatrudnia 1 pracownika, 21,4% - 2 pracowników, 7,1% - 3 pracowników, 3,6% - 4 pracowników, 3,6% - 5 pracowników.

Rysunek 11. Czy obecnie zatrudnia Pan(i) pracowników? (N=96, w %).

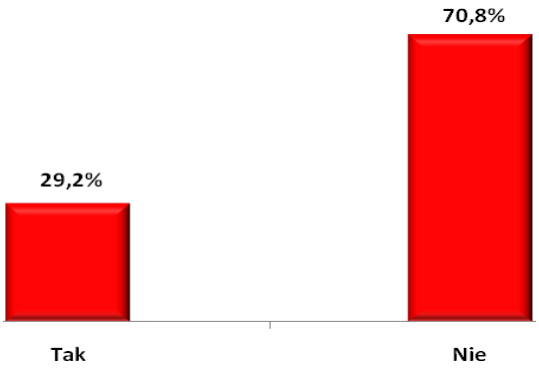

Fluktuacja zatrudnienia w okresie ostatnich 12 miesięcy

Dane pozyskane w trakcie badania świadczą o zrównoważonej polityce kadrowej prowadzonej przez podmioty gospodarcze powstałe w wyniku wsparcia PUP w Nysie. Liczba pracowników w badanym okresie pozostawała niezmienna w większości podmiotów gospodarczych. Zdecydowana większość przedsiębiorców – 78,1% utrzymywało zatrudnienie na takim samym poziomie jak w roku ubiegłym. W przypadku 15,6% przedsiębiorstw odnotowano dodatnie saldo zatrudnieniowe w porównaniu do zeszłego roku. Wśród tych firm liczba pracowników zwiększyła się łącznie o 14 osób Redukcja zatrudnienia, w okresie ostatnich 12 miesięcy wystąpiła w przypadku 6,3% badanych podmiotów gospodarczych. Wśród tych firm liczba pracowników zmniejszyła się łącznie o 6 osób.

Rysunek 12. Obecna sytuacja kadrowa w porównaniu do roku ubiegłego (N=96, w %).

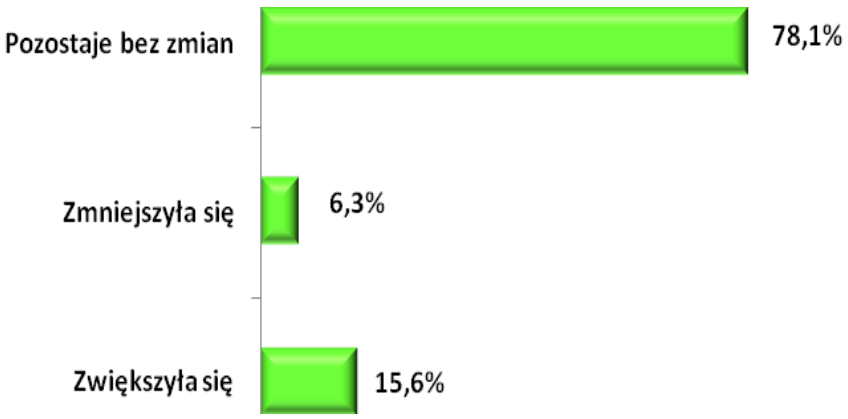

Plany zatrudnieniowe w 2016 roku

W przyszłym roku zdecydowana większość pracodawców - 68,8% planuje utrzymać taki sam poziom zatrudnienia jak w 2015 roku. Odsetek pracodawców, którzy planują zwiększyć liczbę pracowników w 2016 roku wynosił 31,2%. Żaden spośród badanych przedsiębiorców nie zamierza w przyszłym roku redukować liczby pracowników. Badani przedsiębiorcy zamierzają znacznie zwiększyć zatrudnienie w przyszłym roku. Liczba planowanych przyjęć to 42 nowych pracowników.

Rysunek 13. Fluktuacja zatrudnienia - planowane decyzje kadrowe w 2016 roku (N=96, w%).

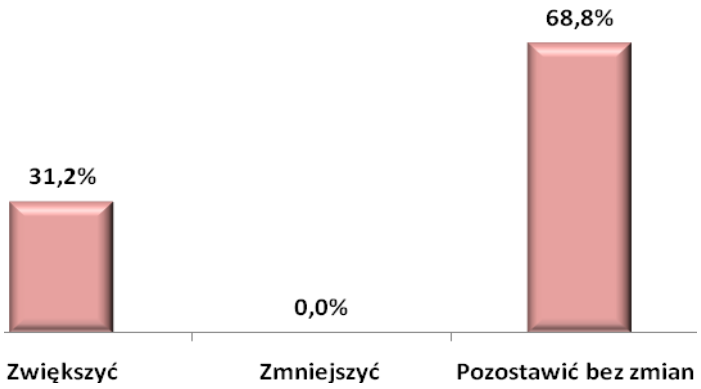

Główne problemy w prowadzeniu działalności gospodarczej

Ponad połowa badanych respondentów – 53,1% dostrzega istotne problemy związane z prowadzeniem działalności gospodarczej. Pozostała grupa badanych – 46,9% nie ma żadnych problemów dotyczących wykonywanej działalności gospodarczej. Poniżej przedstawione zostały główne problemy w prowadzeniu działalności gospodarczej. Najważniejszy problem to zbyt wysokie koszty ZUS. Taką odpowiedź wskazało 56,9% badanych. Innym problemem są także zbyt wysokie obciążenia podatkowo fiskalne – 23,5% wskazań. Trzecią najbardziej dotkliwą przeszkodą w prowadzeniu niektórych firm jest ich sezonowość – 13,7%. Inna trudność, z którą w większym bądź mniejszym stopniu borykają się beneficjenci, dotyczy problemu dużej konkurencji w określonych branżach. Taką odpowiedź wymieniło 9,8% respondentów. Cześć ankietowanych przedsiębiorców – 7,8% zwróciła uwagę na problem z zatorami płatniczymi, które stanowią istotną barierę w sprawnym funkcjonowaniu przedsiębiorstwa, natomiast 5,9% ankietowanych uważa, że znaczącą niedogodnością jest brak możliwości pozyskania funduszy na rozwój działalności gospodarczej, zbyt niskie dochody oraz brak zleceń. Pozostałe problemy

przedstawiono na wykresie. Suma prezentowanych wskazań jest większa niż 100% ze względu na możliwość wymienienia większej liczby odpowiedzi.

Rysunek 14. Główne problemy w prowadzeniu działalności gospodarczej? (N=51, w %).

Działania oczekiwane przez przedsiębiorców

Dalszą współpracą z PUP w Nysie zainteresowanych jest 59,4% przedsiębiorców, natomiast 40,6% pracodawców niczego nie oczekuje od urzędu pracy i nie jest zainteresowana realizowanymi programami. Spośród przedsiębiorców, którzy są zainteresowani współpracą największy odsetek badanych, chciałby skorzystać z pośrednictwa pracy – pomocy w poszukiwaniu pracownika – 49,0% wskazań. Kolejne programy cieszące się dużym zainteresowaniem pracodawców to staże organizowane u pracodawcy – 38,5% oraz uzyskanie refundacji kosztów doposażenia stanowiska pracy – 25,0% wszystkich wskazań. Poza wymienionymi programami przedsiębiorcy nie są zainteresowani innymi usługami oferowanymi przez PUP w Nysie. Na przedstawionym wykresie suma odpowiedzi jest większa niż 100% ze względu na możliwość wskazania większej liczby wskazań.

Rysunek 15. Zainteresowanie skorzystaniem z programów realizowanych przez PUP w Nysie (N=96, w%).

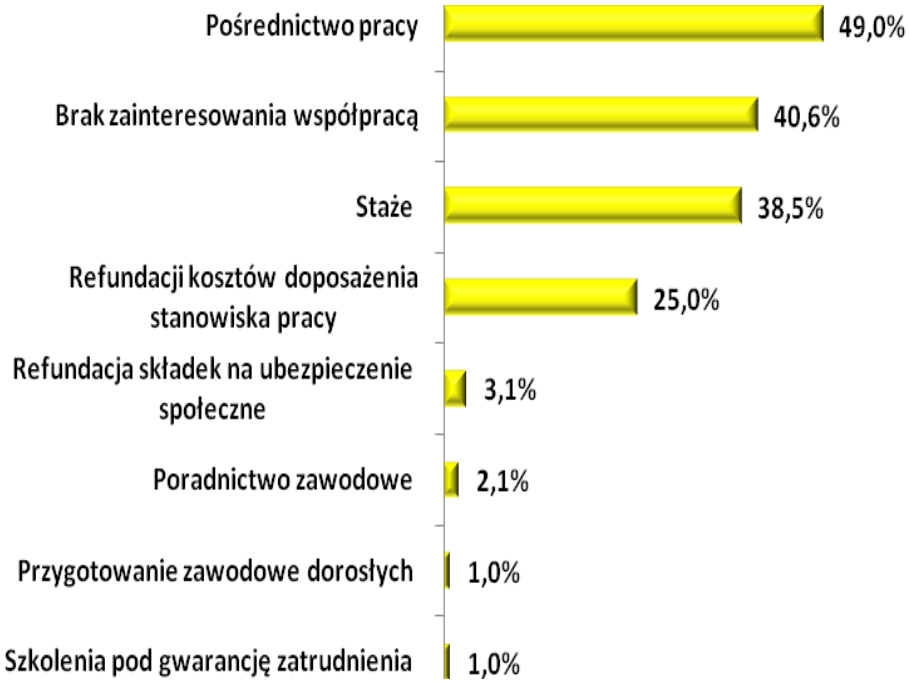

2. OCENA SKUTECZNOŚCI STAŻY REALIZOWANYCH W LATACH 2014 – 2015

Druga cześć opracowania dotyczy skuteczności i efektywności staży - kolejnej aktywnej formy przeciwdziałania bezrobociu realizowanej przez Powiatowy Urząd Pracy w Nysie. Staż jest formą nabywania przez bezrobotnego umiejętności praktycznych poprzez wykonywanie zadań w miejscu pracy bez nawiązywania stosunku pracy z pracodawcą. Urząd pracy może skierować bezrobotnego do odbycia u pracodawcy stażu przez okres nie krótszy niż 3 miesiące i nie dłuższy niż 6 lub 12 miesięcy. Staż jest powszechnie stosowanym przez urzędy pracy instrumentem aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych. Celem stażu jest umożliwienie osobie bezrobotnej zdobycie praktycznych i przydatnych umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia oraz uzyskanie doświadczenia zawodowego w rzeczywistych warunkach pracy, które wpłyną na wzrost wartości na rynku pracy. Ponadto stażysta ma możliwość zaprezentowania się pracodawcy, a ten ma możliwość sprawdzenia stażysty pod kątem jego ewentualnego zatrudnienia po zakończeniu stażu. Badanie efektywności programu dotyczyło osób, które w okresie od stycznia 2014 do końca lipca 2015 roku zakończyły staż.

Charakterystyka badanej próby – bezrobotni, którzy w latach 2014 – 2015 zakończyli staż

Badaniem objęto grupę 350 osób. Wszyscy badani to osoby zarejestrowane w przeszłości jako osoby bezrobotne, które skierowane zostały przez Powiatowy Urząd Pracy w Nysie na staż. Zgodnie z zaakceptowanym reprezentatywnym kwotowo – celowym doborem próby, w badaniu brało udział 65,1% kobiet i 34,9% mężczyzn.

Rysunek 16. Płeć respondentów, którzy w latach 2012 – 2015 ukończyli staż (N=350, w%).

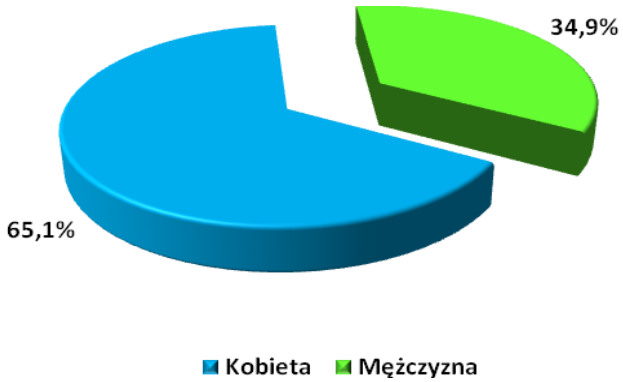

Wśród badanych największy odsetek stanowiły osoby w wieku od 18 do 24 lat – 30,8% oraz od 25 do 34 lat – 28,6%. Znaczny odsetek – łącznie 18,0% to ankietowani w wieku powyżej 55 lat,

12,0% w wieku od 35 do 44 lat, natomiast co dziesiąta osoba uczestnicząca w badaniu – 10,6% w wieku od 45 do 54 lat.

Rysunek 17. Wiek respondentów, którzy w latach 2014 – 2015 ukończyli staż (N=350, w%).

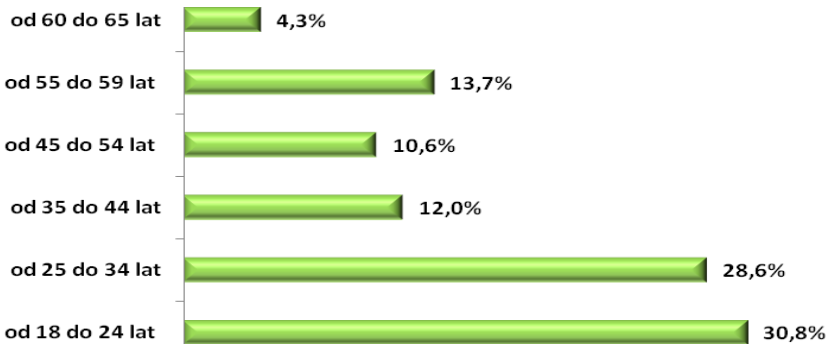

W badaniu brało udział 32,9% osób posiadających wykształcenie policealnie i średnie zawodowe, 24,3% respondentów z wykształceniem wyższym, 22,6% z wykształceniem zasadniczym zawodowym, 10,8% z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej oraz 9,4% osób legitymujących się wykształceniem średnim ogólnokształcącym. Udział mieszkańców miast powiatu nyskiego, którzy brali udział w badaniu wynosił 50,9%, natomiast odsetek mieszkańców zamieszkałych na wsi wynosił 49,1%. W badaniu uczestniczyło 47,7% badanych, którzy zakończyli staż od 6 do 12 miesięcy od momentu badania, 43,2% powyżej 12 miesięcy, 5,1% od 3 do 6 miesęicy2,0% od ca ądo miesięcy 3 oraz 2,0% do miesiąca od zakończenia udziału w programie.,

Tabela 9. Wykształcenie, miejsce zamieszkania oraz okres od ukończenia stażu przez respondentów (N=350, w%).

Wykształcenie	
Gimnazjalne lub poniżej	10,8%
Zasadnicze zawodowe	22,6%
Średnie ogólnokształcące	9,4%
Policealne i średnie zawodowe	32,9%
Wyższe	24,3%
Miejsce zamieszkania	
Miasto	49,1%
Wieś	50,9%
Okres od ukończenia stażu	
Do miesiąca	2,0%
Od miesiąca do 3 miesięcy	2,0%
Od 3 do 6 miesięcy	5,1%
Od 6 do 12 miesięcy	47,7%
Powyżej 12 miesięcy	43,2%

Stanowiska zajmowane przez stażystów

Poniżej przedstawione zostały stanowiska, które obejmowali respondenci podczas wykonywania obowiązków stażysty. Zdecydowanie najczęściej ankietowani wykonywali zadania pracownika administracyjno – biurowego – 58 wskazań. Inne stanowiska często obejmowane przez stazystów to także: sprzedawca – 28, sekretarka – 13, opiekunka dziecięca – 11, pracownik gospodarczy – 11, kucharz – 10 oraz ogrodnik terenów zielonych – 10. Lista wszystkich stanowisk zajmowanych przez stazystów przedstawiona została w tabeli.

Tabela 10. Stanowiska zajmowane przez stażystów.

Stanowisko	Ilość	Stanowisko	Ilość
Pracownik administracyjno - biurowy	58	Goniec	1
Sprzedawca	28	Grafik komputerowy	1
Sekretarka	13	Handlowiec	1
Opiekunka do dzieci	11	Intendent	1
Pracownik gospodarczy	11	Inżynier budowy dróg	1
Kucharz	10	Kamieniarz-płytkarz	1
Ogrodnik terenów zielonych	10	Kierowca-sprzedawca	1
Magazynier	9	Krojczy	1
Kasjer - sprzedawca	7	Lakiernik	1
Pomoc kuchenna	7	Malarz	1
Pracownik ochrony mienia	6	Mechanik maszyn rolniczych	1
Salowa	6	Mechanik precyzyjny	1
Konserwator	5	Mechanik samochodowy	1
Kontroler jakości	5	Mechanik urządzeń	1
Księgowa	5	Meliorant	1
Opiekun osób starszych	5	Monter	1
Pracownik fizyczny	5	Monter-mechanik	1
Brukarz	4	Opiekun medyczny	1
Przedstawiciel handlowy	4	Opiekun w domu pomocy społecznej	1
Recepcjonistka medyczna	4	Pakowacz	1
Sprzątaczka	4	Pielęgniarka	1
Agent ubezpieczeniowy	3	Pokojowa	1
Asystent architekta	3	Pomocnik magazyniera	1
Asystent ubezpieczyciela	3	Pomocnik malarza	1
Elektromechanik	3	Pomocnik w recepcji	1
Kelnerka	3	Prace rękodzielnicze	1
Kosmetyczka	3	Pracownik agencji pocztowej	1
Mechanik	3	Pracownik produkcyjny	1
Okuwacz	3	Pracownik drukarni	1
Specjalista ds. Kadr i płac	3	Pracownik ds. sportu	1
Terapeuta zajęciowy	3	Sprzątaczka	1
Aplikant adwokacki	2	Pracownik leśny	1
Archiwista	2	Pracownik linii produkcyjnej	1
Asystent ds. Księgowości	2	Pracownik małej gastronomii	1
Asystent w dziale technologii	2	Praczka	1
Cukiernik	2	Projektant mody	1
Florysta	2	Protokolant-sekretarz	1

Stanowisko c.d.	Ilość	Stanowisko c.d.	Ilość
Fryzjer	2	Przewodnik muzealny	1
Laborant	2	Obsługa klienta	1
Monter wyrobów z drewna	2	Ratownik medyczny	1
Murarz	2	Recepcjonista	1
Operator maszyn	2	Sekretarz szkoły	1
Pracownik budowlany	2	Spawacz	1
Pracownik kancelaryjny	2	Specjalista ds. Marketingu	1
Szklarz	2	Specjalista ds. Sprzedaży	1
Szkutner	2	Sprzątacz gospodarczy	1
Ślusarz	2	Woźna	1
Tapicer	2	Przedstawiciel medyczny	1
Technik ochrony środowiska	2	Stolarz meblowy	1
Animator kulturowy	1	Szwaczka	1
Asystent ds. Wydawniczych	1	Technik masażysta	1
Asystent nauczyciela w przedszkolu	1	Technolog	1
Asystentka notariusza	1	Tynkarz	1
Asystentka stomatologiczna	1	Urzędnik podatkowy	1
Bibliotekarz	1	Wizażysta stylista	1
Blacharz	1	Wychowawca w domu dziecka	1
Dekarz	1	Wychowawca w zakładzie karnym	1
Fotograf	1	Palacz	1
Glazurnik	1		

Powody udziału w stażu organizowanym przez Powiatowy Urząd Pracy w Nysie

Respondenci zdecydowali się uczestniczyć w omawianej, aktywnej formie wsparcia przede wszystkim ze względu na możliwość uzyskania zatrudnienia po zakończeniu stażu. Taki powód determinował chęć uczestnictwa w stażu 70,9% badanych osób. Drugim niezwykle istotnym czynnikiem, wymienionym przez 62,6% badanych była możliwość zdobycia doświadczenia zawodowego. Dla respondentów ważną rolę przystąpienia do programu odgrywała także możliwość zdobycia kwalifikacji niezbędnych do podjęcia pracy – 29,1% oraz sprawdzenie swoich umiejętności w warunkach rzeczywistej pracy – 15,7% wskazań. Pozostałe powody udziału w stażach uzyskały marginalny odsetek wskazań. Każdy z badanych w odpowiedzi na pytanie o powody uczestnictwa w stażach mógł wskazać większa liczbę odpowiedzi, stąd też suma wskazań jest większa niż 100%.

Rysunek 18. Powody udziału w stażu organizowanym przez Powiatowy Urząd Pracy w Nysie (N=350, w%).

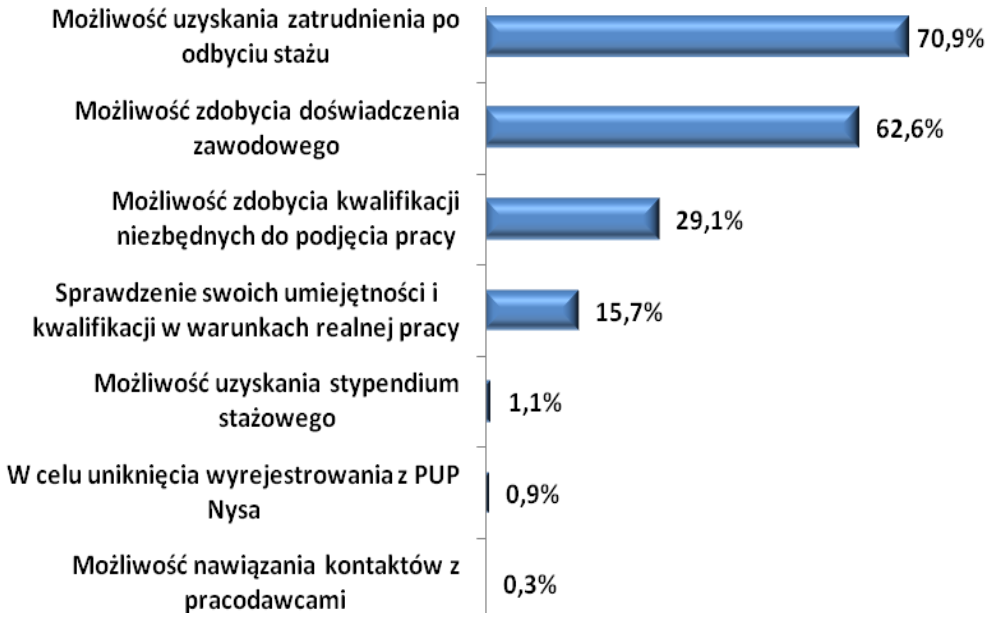

Inicjatywa udziału w stażach

Zdecydowana większość ankietowanych osób wykazywała aktywność w poszukiwaniu pracodawcy, u którego miał odbyć się staż. Taką inicjatywę wykazało – 61,6% badanych. Z oferty i skierowania z PUP w Nysie na staż, skorzystało 35,1% respondentów. Najmniejszy odsetek badanych – 3,3% odpowiedział na ogłoszenie pracodawcy poszukującego stażysty.

Rysunek 19. W jaki sposób znalazł/a Pan/Pani miejsce odbywania stażu? (N=350, w%).

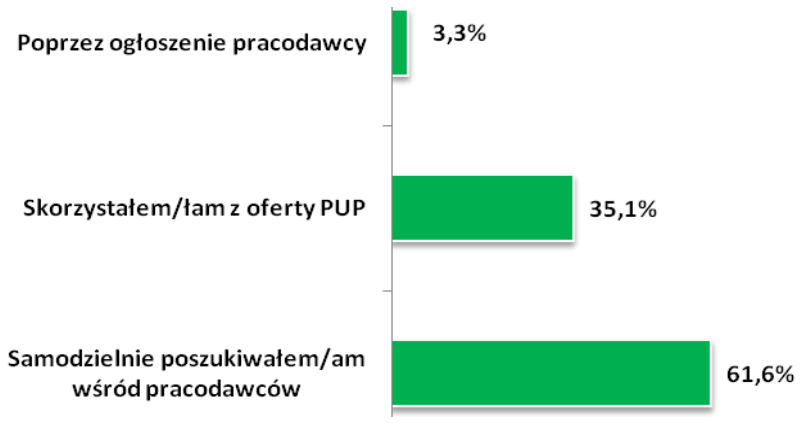

Długość trwania stażu

Zdecydowana większość badanych – 78,0% brała udział w stażu, który trwał od 4 do 6 miesięcy. W stażach, które trwały do 3 miesięcy uczestniczyło 18,3% badanych, natomiast 3,7% ankietowanych brało udział w stażu, którego czas trwania był dłuższy niż 6 miesięcy. **Średnia długość trwania stażu wynosiła 5 miesięcy i 2 tygodnie.**

Rysunek 20. Długość trwania stażu (N=350, w%).

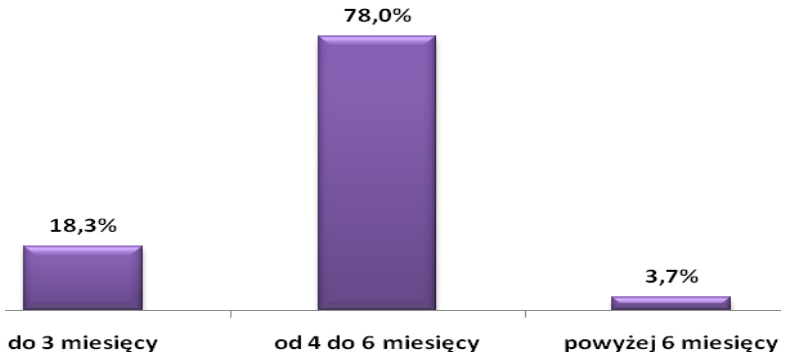

Efektywność staży

Najbardziej oczekiwanym i wymiernym efektem stażu jest zdobycie zatrudnienia. Zdecydowana większość z badanych osób – 80,0% podjęła zatrudnienie po stażu w miejscu, w którym odbywała staż. Jedynie co piąta badana osoba po zakończeniu stażu nie otrzymała oferty pracy u tego pracodawcy. Spośród osób, które nie podjęły zatrudnienia u danego pracodawcy, u którego odbywał się staż 50,7% zrezygnowało samodzielnie z takiej możliwości, natomiast 49,3% w wyniku decyzji pracodawcy.

Rysunek 21. Czy po zakończeniu stażu podjął/podjęła Pan/Pani zatrudnienie u tego pracodawcy? (N=350, w%).

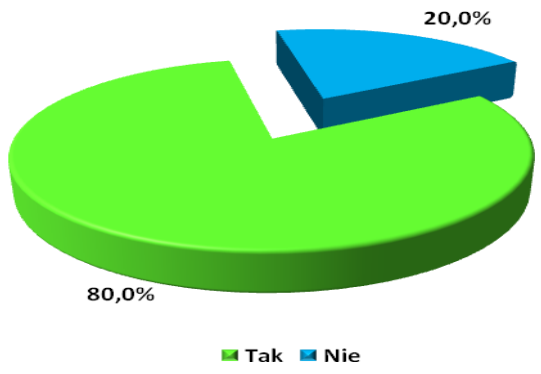

W momencie badania u pracodawcy, u którego odbywał się staż pracuje obecnie 30,6% badanych osób, które podjęły zatrudnienie po zakończonym stażu.

Rysunek 22. Czy nadal Pan/Pani pracuje u tego pracodawcy? (N=350, w%).

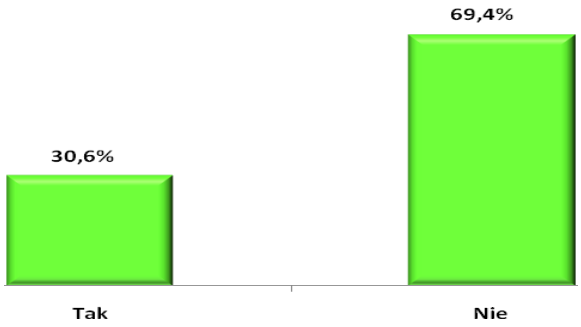

Spośród tej grupy 71,8% pracuje na umowę o pracę na czas określony, 21,4% na umowę o pracę na czas nieokreślony, 3,9% na zastępstwo, natomiast 2,9% na umowę zlecenie. Wśród osób, które nadal znajdują zatrudnienie u pracodawcy, u którego realizowany był staż, 38,6% badanych pracuje powyżej roku, 35,7% od 6 do 12 miesięcy, 10,9% od 3 do 6 miesięcy, 8,9% do miesiąca natomiast 5,9% od miesiąca do 3 miesięcy.

Tabela 11. Forma zatrudnienia oraz okres zatrudnienia u pracodawcy, u którego realizowany był staż.

Forma zatrudnienia	
Umowa o pracę na czas określony	**71,8%**
Umowa o pracę na czas nieokreślony	**21,4%**
Umowa zlecenia	**2,9%**
Umowa na zastępstwo	**3,9%**
Okres zatrudnienia u pracodawcy	
Do miesiąca	**8,9%**
Od miesiąca do 3 miesięcy	**5,9%**
Od 3 do 6 miesięcy	**10,9%**
Od 6 do 12 miesięcy	**35,7%**
Powyżej roku	**38,6%**

Aktualna sytuacja zawodowa osób, które zakończyły w latach 2014 – 2015 udział w stażach

Warto również dokonać analizy sytuacji osób, które w latach 2014 – 2015 odbywały staż z punktu widzenia ich obecnej sytuacji na rynku pracy. Aktualna sytuacja zawodowa respondentów może być w niektórych aspektach pochodną udziału w analizowanej aktywnej

formie przeciwdziałania bezrobociu realizowanej przez PUP w Nysie. Największy odsetek respondentów – 44,0% jest obecnie zatrudnionych na podstawie umowy o pracę. Co czwarta badana osoba – 24,7% posiada status osoby bezrobotnej zarejestrowanej w PUP w Nysie. Blisko co dziesiąta ankietowana osoba – 9,5% ponownie bierze udział w stażu. Część badanych – 6,3% poszukuje pracy, ale nie jest zarejestrowana jako osoba bezrobotna. Na umowę zlecenie lub umowę o dzieło pracuje – 4,0% badanych. Naukę kontynuuje oraz prowadzi gospodarstwo domowe po 2,3% respondentów. Inną sytuację zawodową wskazało 2,0% badanych (emerytura, renta, praca zagranicą, roboty publiczne itd.). Aktualna sytuacja zawodowa pozostałej grupy byłych stażystów przedstawiona została na wykresie.

Rysunek 23. Aktualna sytuacja zawodowa osób, które zakończyły w latach 2014 – 2015 udział w stażach (N=350, w%).

Wpływ stażu na umiejętności poruszania się na rynku pracy

Okazuje się, że staż organizowany u pracodawcy pod auspicjami PUP w Nysie pełni niebagatelną rolę w nabywaniu umiejętności poruszania się na rynku pracy przez byłych beneficjentów programu. Zdecydowana większość respondentów – łącznie 76,3%, po zakończeniu stażu lepiej radzi sobie na rynku pracy niż przed otrzymaniem wsparcia. Tylko co dziesiąty uczestnik stażu – 10,3% uważa, że staż nie przyczynił się do nabycia umiejętności poruszania się na rynku pracy. Brak zdania wskazało 13,4% badanych. Reasumując program staży ma bardzo pozytywny wpływ na nabywanie doświadczenia zawodowego oraz kształtowanie nowych umiejętności, wpływając na wzrost atrakcyjności stażystów na rynku

pracy. Badani uważają, że staże są niezwykle praktycznym instrumentem, który poprawia ich sytuację na rynku pracy.

Rysunek 24. Czy po zakończeniu stażu lepiej radzi sobie Pan/Pani na rynku pracy niż przed otrzymaniem wsparcia? (N=350, w%).

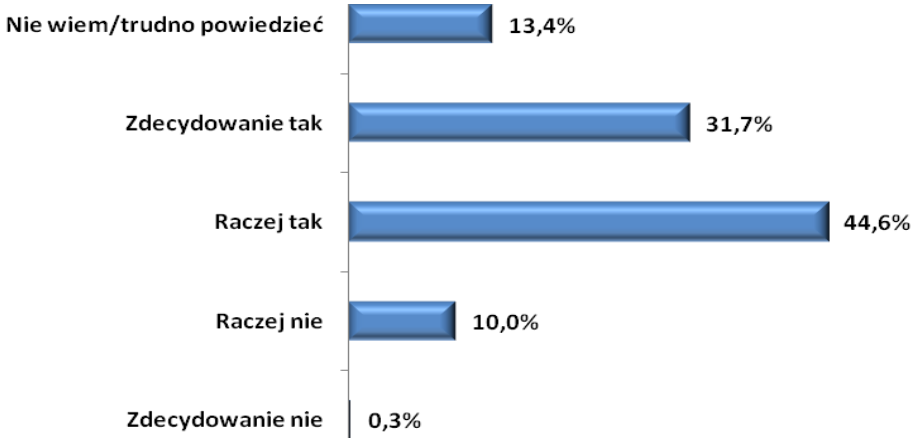

Umiejętności nabyte podczas stażu

Do poprawy sytuacji stażystów na rynku pracy przyczyniają się także nowe umiejętności nabyte w trakcie wykonywania obowiązków stażowych. Badani stażyści najczęściej wskazywali na następujące kompetencje pozyskane podczas stażu: zdobycie wiedzy praktycznej – 85,1%, umiejętności specjalistyczne/zawodowe – 35,1%, umiejętności interpersonalne (komunikatywność, kreatywność itd.) – 26,9% oraz umiejętności pracy w zespole/grupie – 10,0% wskazań. Na prezentowanym wykresie łączna suma wskazań jest większa niż 100%, ze względu na możliwość wskazania kilku odpowiedzi.

Rysunek 25. Umiejętności nabyte podczas stażu (N=350, w%).

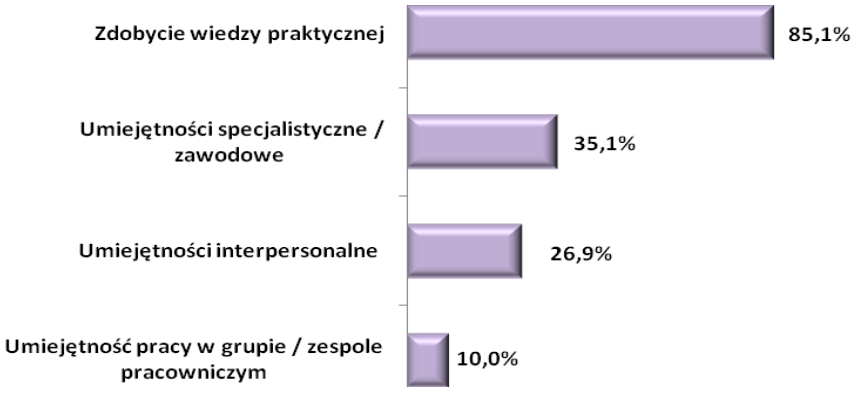

Ocena stażu

Na globalną ocenę stażu składały się opinie badanych dotyczące stopnia zadowolenia z udziału w tej aktywnej formie wsparcia oraz polecenie udziału w stażu innym osobom bezrobotnym. Zadowolenie badanych z udziału w stażu jest ponadnormatywne. Zdecydowana większość badanych - łącznie 92,9% było zadowolonych z partycypacji w tym programie, w tym aż 56,0% było zdecydowanie zadowolonych z możliwości udziału w programie. Odsetek niezadowolonych respondentów wynosił łącznie zaledwie 6,8%. Taki rozkład odpowiedzi jednoznacznie wskazuje na bardzo pozytywny odbiór programu wśród beneficjentów.

Rysunek 26. Czy jest Pan(i) zadowolony(a) z udziału w stażu? (N=350, w%).

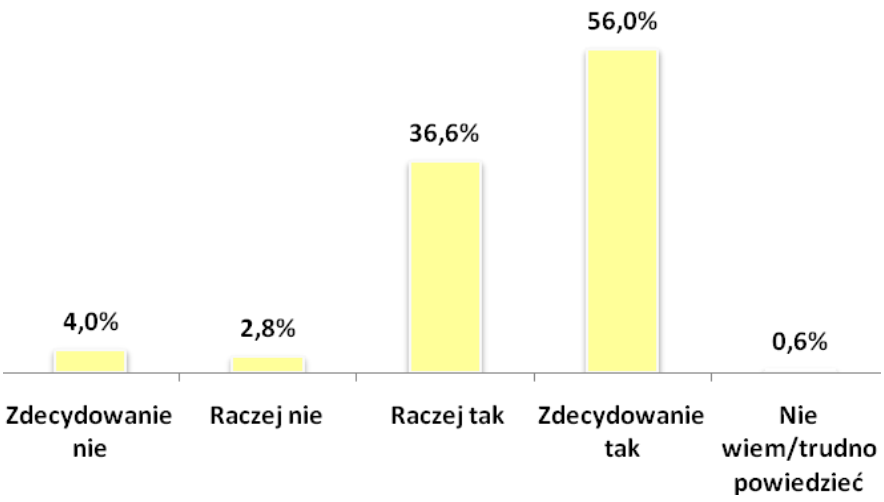

Wysoki stopień zadowolenia stażystów z uczestnictwa w analizowanej aktywnej formie wsparcia został potwierdzony także kolejnym wskaźnikiem. Niemal wszystkie badane osoby – łącznie 94,3% poleciłyby innym osobom bezrobotnym udział w stażach. Tylko 5,4% respondentów nie zdecydowałoby się na zarekomendowanie tego programu innym osobom bezrobotnym. Podsumowując, badani uważają, że staż spełnił ich wszystkie oczekiwania a ocena stażu jest bardzo pozytywna.

Rysunek 27. Czy poleciłby/poleciłaby Pan/Pani innym osobom bezrobotnym uczestnictwo w stażach organizowanych przez PUP w Nysie? (N=350, w%).

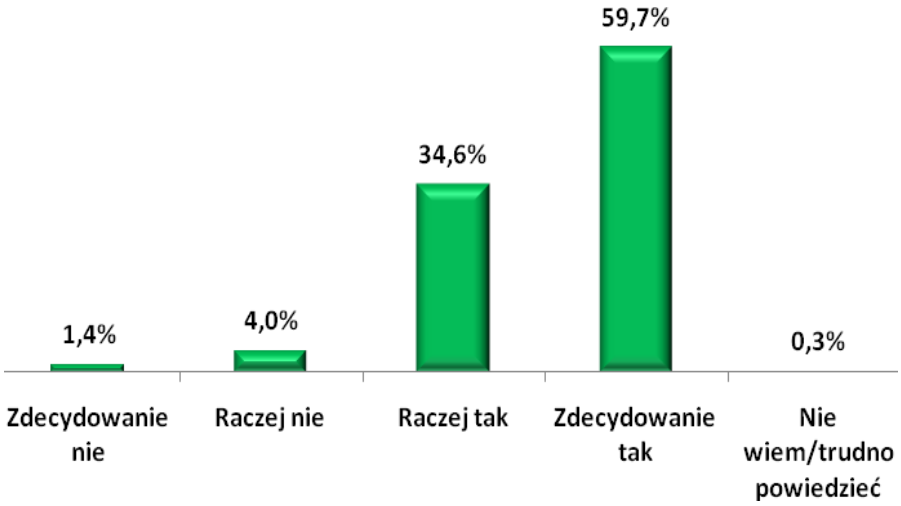

Realizacja stażu

Poniżej przedstawione zostały ważne informacje związane z realizacją samego programu stażu. W niemal wszystkich analizowanych przypadkach – 96,3% wskazań, przygotowany program stażu pokrywał się z realnymi obowiązkami stażysty wypełnianymi podczas trwania programu. Tylko 3,7% badanych uznało, że świadczone podczas stażu obowiązki nie były zbieżne z programem i obowiązkami przewidzianymi dla stażysty. Zdaniem nielicznego odsetka ankietowanych różnice pomiędzy zakresem obowiązków a realnymi zadaniami wynikały między innymi z różnych godzin pracy, wykonywania czynności i prac niezwiązanych z programem oraz pracą w weekendy.

Rysunek 28. Czy obowiązki stażysty pokrywały się z programem stażu? (N=350, w%).

Zdecydowana większość uczestników badania – 75,1% uważa, że podczas stażu wykonywała obowiązki przypisane stażyście. Co czwarty respondent – 24,9% jest przekonany, że wykonywał podczas stażu obowiązki charakterystyczne dla etatowego pracownika.

Rysunek 29. Czy według Pana/Pani opinii wykonywał(a) Pan/Pani obowiązki etatowego pracownika czy stażysty? (N=350, w%).

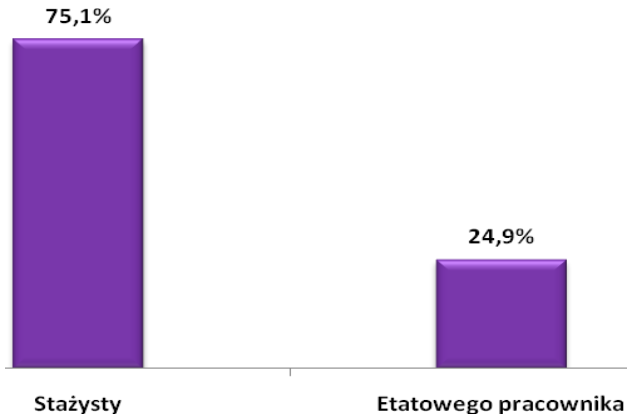

Niemal wszyscy byli uczestnicy stażu realizowanego u pracodawcy – 97,1% doskonale wiedzieli kto był opiekunem stażu w trakcie realizacji tego programu. Tylko 2,9% badanych nie znało osoby odpowiedzialnej i oddelegowanej do sprawowania opieki nad beneficjentem.

Rysunek 30. Czy wiedział(a) Pan/Pani kto jest opiekunem stażu? (N=350, w%).

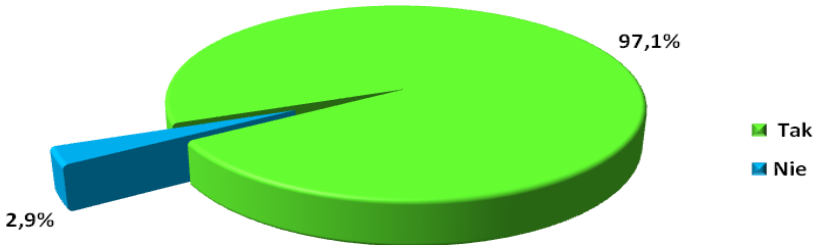

Stażyści bardzo wysoko ocenili zaangażowanie opiekuna we wdrożenie i przyuczenie stażysty do pracy, według danych 58,9% „bardzo dobrze" oceniło ten aspekt, 29,4% „raczej dobrze", 7,1% „przeciętnie", 1,6% „raczej źle", natomiast 1,4% „bardzo źle". Odsetek respondentów, którzy nie potrafili ocenić opiekuna staży wynosił – 1,6%.

Tabela 12. Ocenia zaangażowania opiekuna we wdrożenie i przyuczenie stażysty do pracy.

Ocenia zaangażowania opiekuna we wdrożenie i przyuczenie stażysty do pracy	
Bardzo dobrze	**58,9%**
Raczej dobrze	**29,4%**
Przeciętnie	**7,1%**
Raczej źle	**0,6%**
Bardzo źle	**1,4%**
Nie wiem/trudno powiedzieć	**2,6%**

Zalety i wady stażu

Uczestników badania poproszono także o wskazanie zalet i wad udziału w aktywnej formie wsparcia jaką jest staż. O wysokiej i pozytywnej ocenie staży świadczy fakt, iż odsetek pozytywnych wskazań określających korzyści i zalety udziału w stażu był kilkukrotnie wyższy niż odsetek wskazań dotyczących wad analizowanego programu. Najczęściej wskazywaną korzyścią stażu była możliwość rozpoczęcia pracy zawodowej – 70,6% wskazań oraz zdobycie doświadczenia zawodowego – 60,0%. Dla osób odbywających staż istotna okazała się być także możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych – 39,4% oraz możliwość wykonywania pracy zgodnej z posiadanymi kwalifikacjami zawodowymi – 16,9%. Najrzadziej wskazywanymi korzyściami stażu była atmosfera pracy – 6,6% oraz wynagrodzenie – 0,6%. Suma prezentowanych odpowiedzi nie jest równa 100%, ponieważ każdy mógł wskazać kilka zalet partycypacji w stażach.

Rysunek 31. Zalety udziału w stażu (N=350, w%).

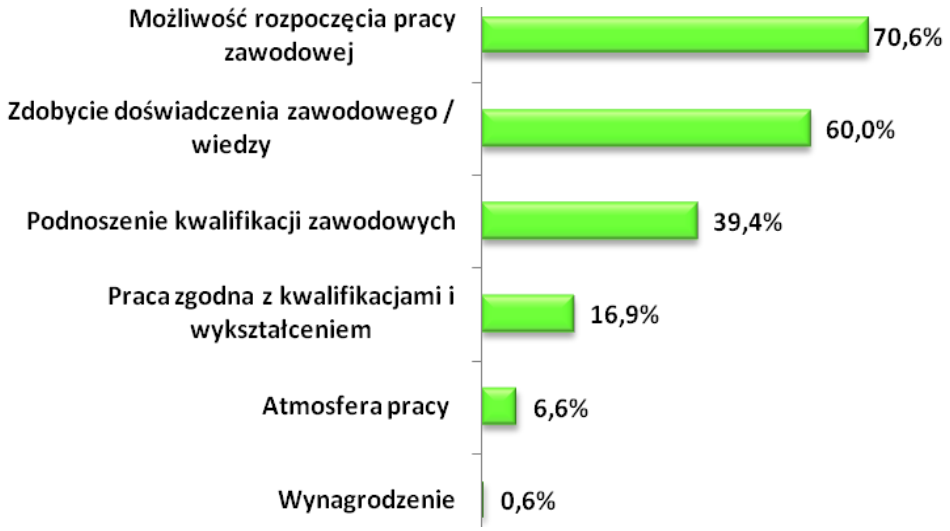

Respondenci w badaniu wyrazili także swoje opinie dotyczące słabych stron odbywania stażu. Najczęściej wskazywaną wadą był brak możliwości zatrudnienia u pracodawcy po zakończeniu stażu. Taka opinię wyraziło – 17,7% badanych. Inne negatywne aspekty stażu to także zbyt niskie wynagrodzenie – 13,4% oraz zbyt krótki czas trwania stażu – 8,0%. Wśród innych negatywnych cech staży respondenci wskazali także warunki pracy – 4,3%, złą współpracę ze współpracownikami – 2,9%, brak zgodności stażu z programem – także 2,9% oraz godziny pracy – 0,9% wskazań. Suma przedstawionych odpowiedzi jest mniejsza niż 100%, ponieważ blisko połowa badanych nie potrafiła wskazać jakichkolwiek wad zrealizowanego stażu.

Rysunek 32. Wady udziału w stażu (N=350, w%).

3. OCENA SKUTECZNOŚCI REFUNDACJI NA DOPOSAŻENIE STANOWISKA PRACY REALIZOWANYCH W LATACH 2011-2012

Ostatnia część raportu dotyczy oceny skuteczności innej, aktywnej formy przeciwdziałania bezrobociu realizowanej przez Powiatowy Urząd Pracy w Nysie – refundacji na doposażenie stanowiska pracy. Ta aktywna forma wsparcia dedykowana jest zarówno pracodawcom, którzy spełnią określone kryteria oraz bezrobotnym, którzy mogą podjąć prace na tym stanowisku. Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy to pomoc finansowa udzielana przez powiatowy urząd pracy w związku ze stworzeniem lub przystosowaniem stanowiska pracy i zatrudnieniem na tym stanowisku skierowanego bezrobotnego. Refundacja ze środków Funduszu Pracy kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego dokonywania jest w wysokości określonej w umowie, nie wyższej jednak niż 6-krotnej wysokości przeciętnego wynagrodzenia. W niniejszym rozdziale szczegółowej analizie poddana została skuteczność opisanej aktywnej formy wsparcia z punktu widzenia pracodawcy. Badaniu poddani zostali pracodawcy, których umowy o refundację doposażenia stanowiska pracy zostały zakończone w 2014 roku.

Charakterystyka badanej próby

W badaniu uczestniczyło 80 podmiotów, które skorzystały z refundacji doposażenia stanowiska pracy. W badanej grupie zdecydowaną większość - 98,8% stanowiły firmy prywatne, natomiast 1,2% to przedsiębiorstwa publiczne. Zdecydowana większość przedsiębiorstw skorzystało z refundacji w 2012 roku – 66,3%. Odsetek firm, które tworzyły stanowisko pracy ze środków refundowanych z PUP w Nysie w 2011 roku to 33,7%. W analizowanej aktywnej formie przeciwdziałania bezrobociu uczestniczyły przede wszystkim małe przedsiębiorstwa zatrudniające do 9 pracowników – 85,0%. Odsetek przedsiębiorstw zatrudniających od 10 do 49 pracowników wynosił – 15,0%.

Rysunek 33. Struktura badanych przedsiębiorstw z uwzględnieniem wielkości zatrudnienia (N=80, w%).

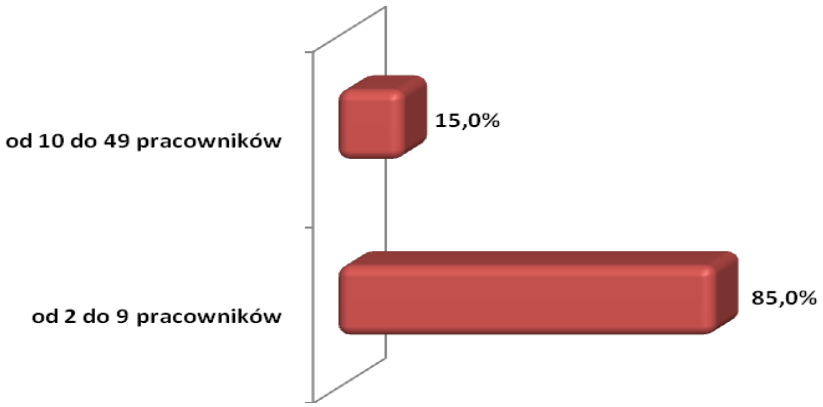

Z refundacji doposażenia stanowiska pracy korzystał większy odsetek firm zarejestrowanych na obszarze miasta – 66,3% niż firm zlokalizowanych na obszarze wiejskim powiatu nyskiego – 33,7%. Przedsiębiorstwa, które uzyskały refundację na doposażenie stanowiska pracy to firmy prowadzące działalność na obszarze powiatu nyskiego – łącznie 41,3%, w tym działalność w obrębie gminy prowadzi – 26,3% badanych podmiotów, na obszarze powiatu – 15,0% firm. Przedsiębiorstwa, które prowadzą działalność na obszarze całego województwa opolskiego to – 27,5%, natomiast na obszarze całego kraju to – 23,7% badanych firm. Przedsiębiorstwa międzynarodowe to 7,5% badanej próby.

Rysunek 34. Struktura badanych przedsiębiorstw z uwzględnieniem zakresu działalności (N=80, w%).

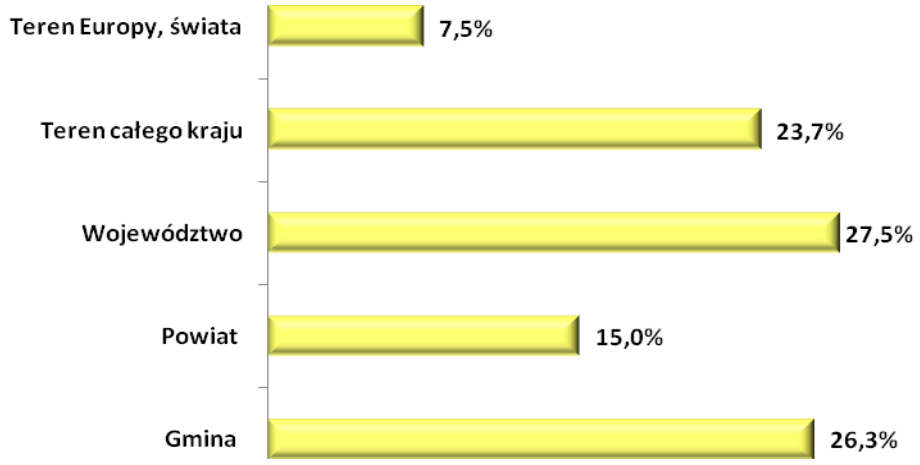

W badaniu uczestniczyło 41,3% przedsiębiorstw reprezentujacych branże handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja, 28,8% inne usługi, 27,5% przemysł i budownictwo,

1,2% rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo oraz 1,2% działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości.

Tabela 13. Struktura badanych przedsiębiorstw z uwzględnieniem branży (N=80, w%).

Branża	
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (sekcja A)	**1,2%**
przemysł i budownictwo (sekcje: B, C, D, E, F)	**27,5%**
handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja (sekcje: G, H, I, J)	**41,3%**
działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości (sekcje: K, L)	**1,2%**
pozostałe usługi (sekcje: M, N, O, P, Q, R, S, T, U)	**28,8%**

Struktura zrealizowanego popytu na pracę w okresie ostatnich 12 miesięcy

W okresie ostatnich 12 miesięcy większość przedsiębiorstw – 55,0%, które skorzystały z refundacji doposażenia stanowiska pracy, utrzymywało stan zatrudnienia – liczbę pracowników na takim samym poziomie. Blisko co trzeci badany podmiot gospodarczy – 31,3% zwiększył liczbę zatrudnianych pracowników. Liczba pracowników w tych podmiotach zwiększyła się o 35 osób. Jedno przedsiębiorstwo zwiększyło przeciętnie zatrudnienie o 1,4 pracowników. Redukcja zatrudnienia wystąpiła wśród 13,7% badanych przedsiębiorstw. Liczba pracowników w tych podmiotach zmniejszyła się łącznie o 12 osób. Jedno przedsiębiorstwo zmniejszyło przeciętnie zatrudnienie o 2 pracowników.

Rysunek 35. Struktura zrealizowanego popytu na pracę w okresie ostatnich 12 miesięcy (N=80, w%).

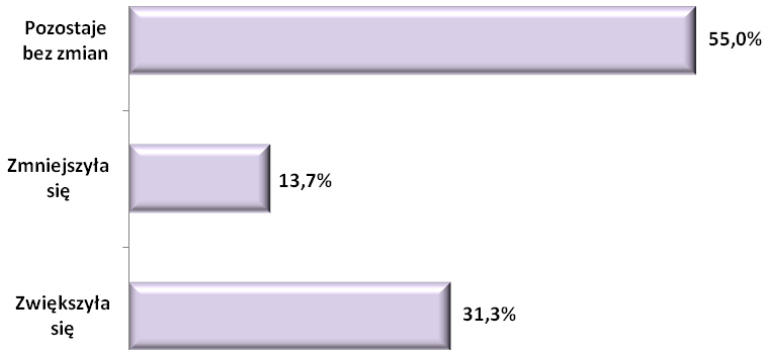

Plany zatrudnieniowe w 2016 roku

W przyszłym roku ponad połowa badanych pracodawców, którzy w latach 2011 – 2012 skorzystali z refundacji doposażenia stanowiska pracy – 51,3% zamierza zwiększyć zatrudnienie. Zatrudnienie w badanych przedsiębiorstwach wzrośnie o 54 osoby. Planowany wzrost zatrudnienia w przeliczeniu na jedno przedsiębiorstwo wyniesie 1,3. Redukcję zatrudnienia planuje zaledwie 1,2% pracodawców, którzy zamierzają zmniejszyć zatrudnienie o 1 pracownika. Utrzymanie takiego samego poziomu zatrudnienia przewiduje 47,5% badanych podmiotów.

Rysunek 36. Fluktuacja zatrudnienia - planowane decyzje kadrowe w 2016 roku (N=378, w%).

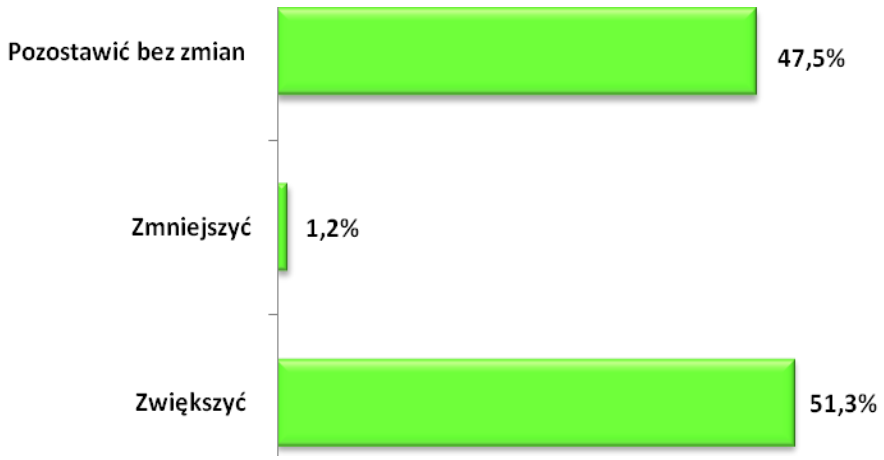

Utworzone stanowiska pracy

Badanych 80 pracodawców utworzyło łącznie 127 stanowisk pracy. Zdecydowana większość badanych pracodawców – 65,0% utworzyło jedno stanowisko pracy w analizowanym okresie. Co piąty badany pracodawca utworzył 2 stanowiska z tytułu refundacji doposażenia stanowisk pracy. 15,0% pracodawców stworzyło 3 stanowiska lub więcej.

Rysunek 37. Utworzone stanowiska pracy (N=80, w%).

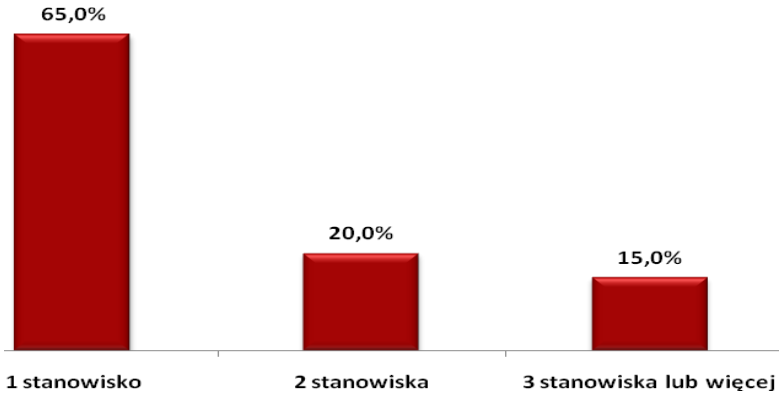

Pracodawcy uczestniczący w badaniu najczęściej tworzyli stanowiska pracy dla: pracowników administracyjno – biurowych – 13 wskazań, kierowcy – 9, mechanika – 9, sprzedawcy – 9 oraz pracownika fizycznego – 8. Pozostałe stanowiska pracy powstałe w wyniku refundacji doposażenia stanowiska pracy przez PUP w Nysie przedstawiono w tabeli.

Tabela 14. Utworzone stanowiska pracy.

Stanowisko	Ilość	Stanowisko	Ilość
Pracownik administracyjno-biurowy	*13*	*Drukarz*	1
Kierowca	*9*	*Fakturzysta*	1
Mechanik	*9*	*Przedstawiciel handlowy*	1
Sprzedawca	*9*	*Informatyk*	1
Pracownik fizyczny	*8*	*Kamieniarz*	1
Operator maszyn	*6*	*Kierowca autobusu*	1
Pracownik budowlany / ogólnobudowlany	*6*	*Kierowca auto-lawety*	1
Brukarz	*5*	*Konserwator*	1
Magazynier	*4*	*Kosmetyczka*	1
Tynkarz	*4*	*Kucharka*	1
Kasjer-sprzedawca	*3*	*Operator wózka widłowego*	1
Kucharz	*3*	*Palacz*	1
Spawacz	*3*	*Piekarz*	1
Fryzjer	*3*	*Pielęgniarka*	1
Murarz, pomocnik murarza	*3*	*Pilarz kamienia*	1
Asystentka stomatologiczna	*2*	*Pomocnik instalatora*	1
Fizjoterapeuta	*2*	*Pracownik obsługi bufetu*	1
Hafciarka	*2*	*Projektant odzieży*	1
Ogrodnik terenów zielonych	*2*	*Specjalista ds. Cateringu*	1
Pomocnik stolarza	*2*	*Szwaczka*	1
Pomocnik trakowego	*2*	*Technik farmacji*	1
Monter	*2*	*Technik obsługi ruchu*	1
Asystent projektanta	*1*	*Wulkanizator*	1
Dozorca	*1*		

Czas utrzymywania utworzonych stanowisk pracy

Uwzględniając wszystkie 127 stanowisk utworzonych w wyniku refundacji doposażenia stanowisk pracy z PUP w Nysie, należy zauważyć bardzo wysoką efektywność tego programu. Według danych aż 85,0% stanowisk pracy jest utrzymanych, po zakończeniu umowy, która obowiązywała przez 24 miesiące. Analizowana aktywna forma przeciwdziałania bezrobociu ma bardzo trwałe i pozytywne skutki. Część pracodawców – 8,7% po zakończeniu trwania umowy nie utrzymywała dłużej danego stanowiska pracy. Reszta pracodawców utrzymywała stanowisko do 6 miesięcy – 3,1% wskazań oraz od 7 do 12 miesięcy – 3,2%. Powody nie utrzymywania danego stanowiska lub stanowisk pracy wiążą się z: zamknięciem placówki, zakończeniem zlecenia, końcem umowy, remontem, brakiem potrzeby, zawieszeniem działalności oraz sezonowością działalności.

Rysunek 38. Jak długo jest/było utrzymane stanowisko/a pracy po zakończeniu umowy, tj. po 24 miesiącach? (N=80 w%).

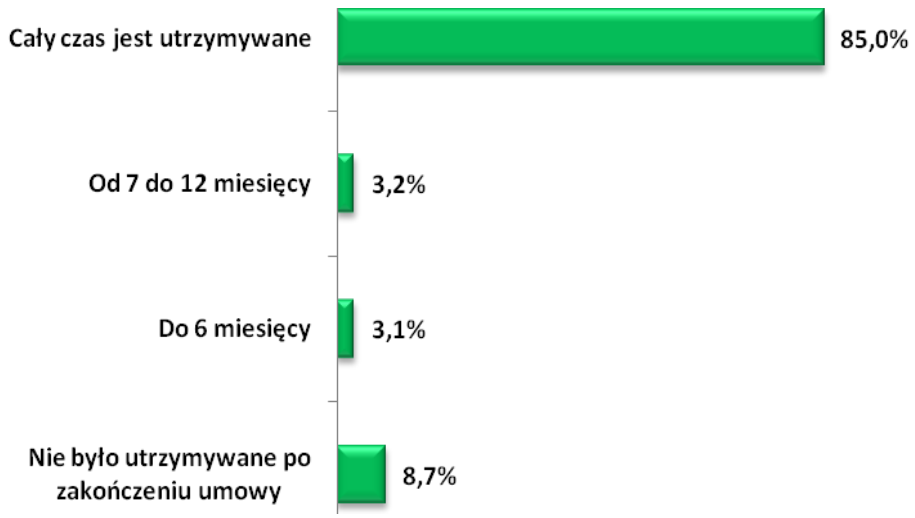

Zatrudnianie osób, dla których utworzono stanowisko pracy

Większość pracodawców – 57,5%, którzy skorzystali z refundacji doposażenia stanowiska lub stanowisk pracy w latach 2011 – 2012 nadal zatrudnia pracowników, dla których utworzono dane stanowisko pracy.

Rysunek 39. Czy wszystkie osoby, dla których utworzono stanowisko pracy nadal pracują u Państwa? (N=80, w%).

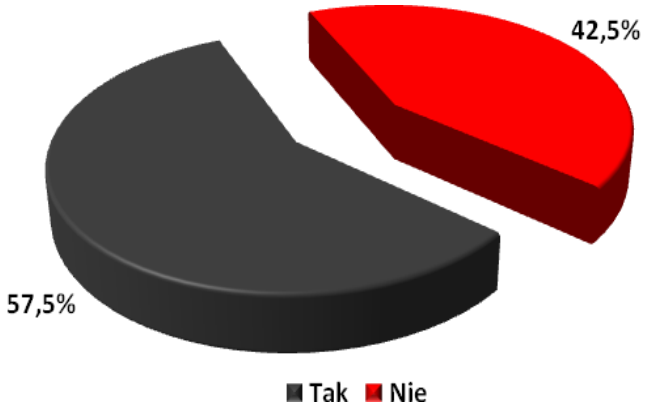

Część badanych pracodawców – 42,5% nie zatrudnia już pracowników, dla których utworzono stanowisko pracy. Wśród powodów braku zatrudnienia osób, dla których dedykowane było dane stanowisko pracy, pracodawcy wymieniali takie jak: odejście pracownika – 45,7%, koniec umowy – 14,3%, likwidacja stanowiska pracy – 11,4% oraz otworzenie własnej działalności gospodarczej przez pracownika – 8,6%.

Wpływ refundacji doposażenia stanowiska/stanowisk pracy na efektywność pracy i wzrost zatrudnienia

Pośrednim celem refundacji doposażenia stanowiska lub stanowisk pracy jest jego wpływ na efektywność i skuteczność prowadzonej działalności gospodarczej oraz wzrost zatrudnienia. Niemal wszyscy badani pracodawcy – beneficjenci omawianej aktywnej formy wsparcia – 97,5% uważają, że uzyskane wsparcie przyczyniło się do wzrostu: efektywności i wydajności pracy całej firmy lub jej poszczególnych działów. Refundacja doposażenia stanowiska pracy spełnia bardzo ważną rolę w zwiększaniu potencjału i rozwoju każdej z firm, które skorzystały z tego programu. Zaledwie 2,5% badanych pracodawców jest przekonanych, że uzyskane wsparcie nie korelowało z efektywnością pracy całego przedsiębiorstwa lub poszczególnych działów. Taki odsetek badanych uważa, że refundacja nie miała żadnego znaczenia i wpływu na funkcjonowanie firmy.

Rysunek 40. Czy uzyskane doposażenie stanowiska pracy wpłynęło na efektywność pracy (działu, firmy)? (N=80, w%).

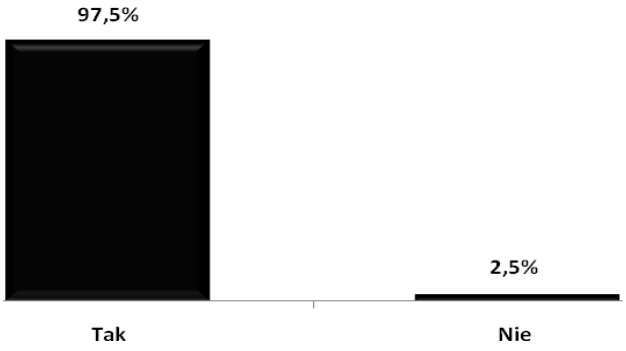

Uzyskane wsparcie z PUP w Nysie wpłynęło nie tylko na wzrost efektywności pracy firmy, ale przyczyniło się bezpośrednio do wzrostu zatrudnienia u zdecydowanej większości badanych podmiotów. Zwiększenie zatrudnienia w związku z uzyskaną refundacją doposażenia stanowiska lub stanowisk pracy odnotowano w przypadku 85,0% badanych firm. Zatrudnienie w badanych firmach wzrosło o 107 osób. Przeciętny wzrost zatrudnienia w firmach, w których zwiększyło się zatrudnienie na skutek uzyskanego wsparcia wyniosło 1,7 pracownika na przedsiębiorstwo. Tylko 15,0% badanych pracodawców uznało, że uzyskane wsparcie nie przyczyniło się do wzrostu zatrudnienia w firmie.

Rysunek 41. Czy uzyskane doposażenie spowodowało wzrost zatrudnienia? (N=80, w%).

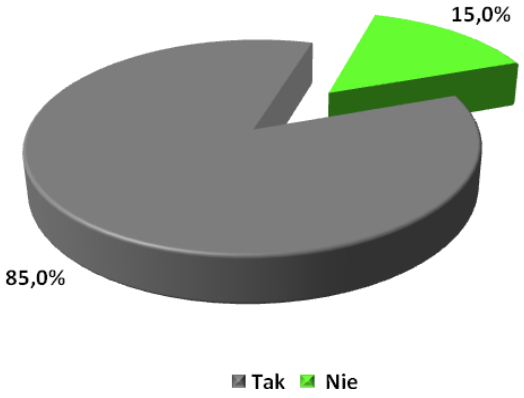

Ocena skuteczności i użyteczności refundacji doposażenia stanowiska pracy

Uczestnicy badania bardzo pozytywnie oceniają zarówno skuteczność jak i użyteczność refundacji kosztów doposażenia stanowiska pracy. Ta aktywna forma wsparcia organizowana przez PUP w Nysie zyskała duże uznanie respondentów. Według danych aż 67,9% badanych

„bardzo wysoko" ocenia efekty tego programu, natomiast 24,4% „wysoko" ocenia jego skuteczność i użyteczność. Przeciętną ocenę wskazało 7,7% badanych.

Rysunek 42. Jak oceniają Państwo skuteczność i użyteczność takiej formy wsparcia zatrudnienia?(N=80, w%).

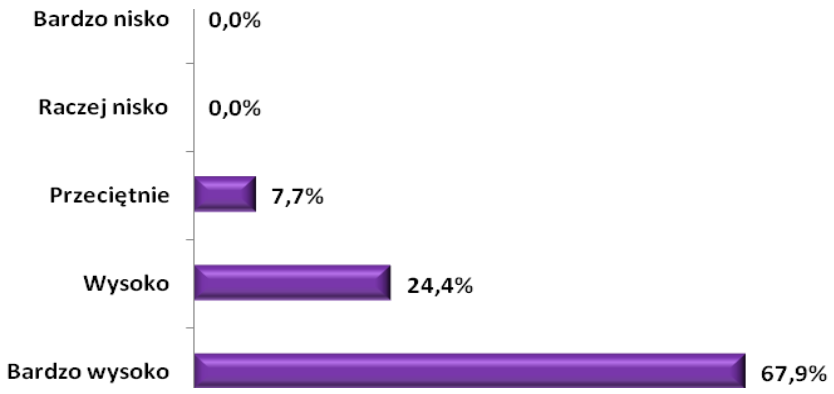

Stopień zadowolenia z uzyskanego wsparcia z PUP w Nysie w postaci refundacji kosztów wyposażenia bądź doposażenia stanowiska pracy

Pozytywna ocena refundacji doposażenia stanowiska pracy znajduje potwierdzenie w bardzo wysokiej ocenie zadowolenia pracodawców z uzyskanego wsparcia. Według danych łącznie 96,3% respondentów jest zadowolonych z partycypacji w omawianym programie, w tym 76,3% pracodawców wskazało odpowiedź „zdecydowanie tak", natomiast 20,0% odpowiedź „raczej tak". Zaledwie 3,7% badanych nie było zadowolonych z uzyskanej pomocy z PUP w Nysie.

Rysunek 43. Czy są Państwo zadowoleni z uzyskanego wsparcia z PUP w Nysie w postaci refundacji kosztów wyposażenia bądź doposażenia stanowiska / stanowisk pracy? (N=80, w%).

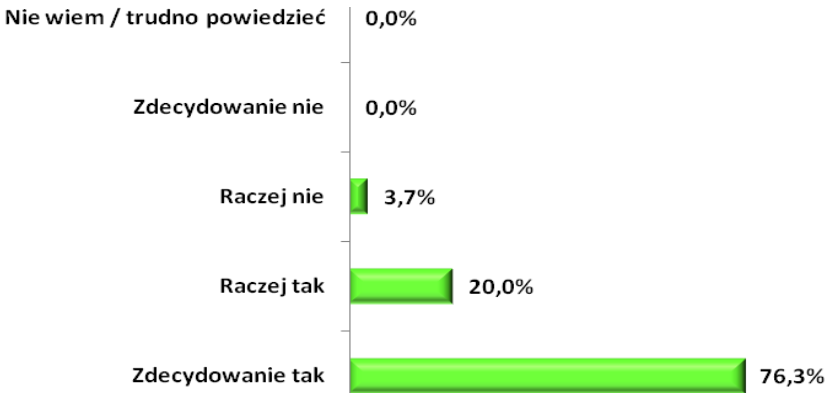

Pozytywne postrzeganie refundacji doposażenia stanowiska pracy przez pracodawców widoczne jest także w znacznym zainteresowaniu badanych ponownym przystąpieniem do programu. Zdecydowanie większość respondentów – łącznie 76,3% zamierza ponownie ubiegać się o uzyskanie refundacji kosztów doposażenia stanowiska pracy. Tylko 8,7% badanych nie będzie korzystać w przyszłości z tego rodzaju pomocy. Część respondentów – 15,0% jeszcze nie wie jaką podejmie decyzję.

Rysunek 44. Czy w przyszłości zamierzają Państwo skorzystać ponownie z pomocy w formie refundacji wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy przez PUP w Nysie? (N=80, w%).

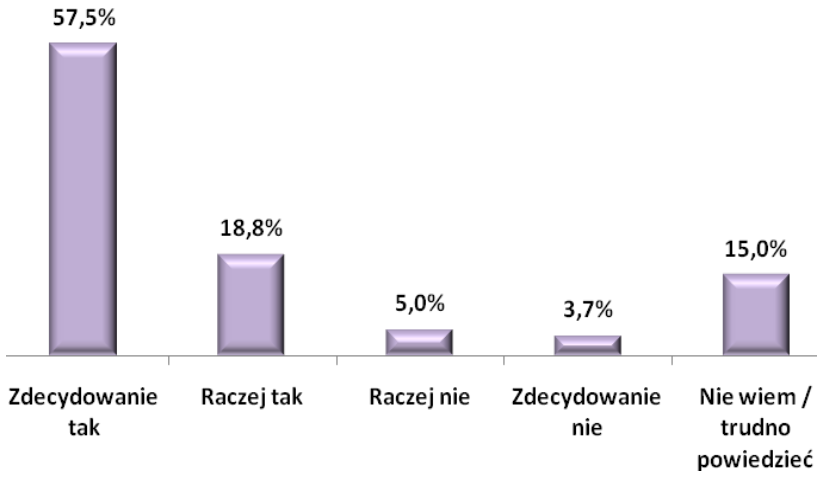

Działania oczekiwane przez przedsiębiorców

Zdecydowana większość uczestników badania jest zainteresowanych dalszą współpracą z PUP w Nysie w zakresie realizacji różnorodnych programów. Największy odsetek badanych – 67,5% chciałby ponownie uczestniczyć w refundacji kosztów doposażenia stanowiska pracy. Blisko co trzeci badany pracodawca – 31,3% chciałby uczestniczyć w aktywnej formie przeciwdziałaniu bezrobociu jakim jest organizacja staży. Co piaty badany chce współpracować w zakresie organizacji szkoleń. Należy podkreślić, że co piaty badany pracodawca nie oczekuje obecnie współpracy ze strony PUP w Nysie. Na prezentowanym wykresie suma odpowiedzi jest większa niż 100% ze względu na możliwość wskazania większej liczby odpowiedzi.

Rysunek 45. Działania oczekiwane przez przedsiębiorców (N=80, w%).

Zainteresowanie pracodawców zatrudnieniem osób bezrobotnych przeszkolonych pod kątem oczekiwanych kwalifikacji i umiejętności

Poniżej przedstawiono opinie pracodawców na temat możliwości oraz chęci zatrudnienia osób bezrobotnych po uprzednim ich przeszkoleniu pod kątem oczekiwań lokalnych pracodawców. Ponad połowa pracodawców biorących udział w badaniu – 67,5% jest zainteresowanych zatrudnieniem odpowiednio dobranych i przeszkolonych osób bezrobotnych. Część pracodawców – 18,8% nie jest zainteresowanych zatrudnieniem osoby bezrobotnej, która byłaby przeszkolona w kierunku oczekiwanych umiejętności i kompetencji zawodowych. Brak zdania w tym temacie wyraziło 13,7% badanych.

Rysunek 46. Zainteresowanie pracodawców zatrudnieniem osób bezrobotnych przeszkolonych pod kątem oczekiwanych kwalifikacji i umiejętności (N=80, w%).

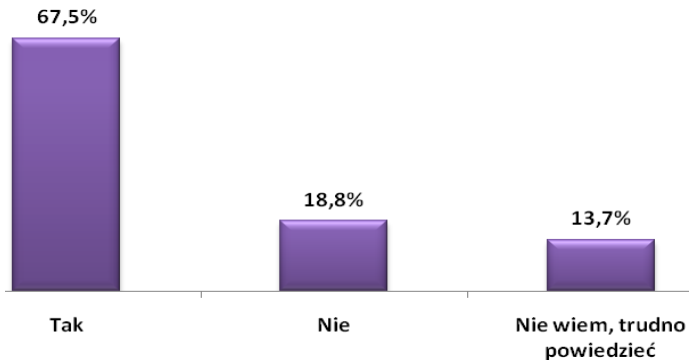

Szkolenia i kursy oczekiwane przez pracodawców

Poniżej przedstawiono listę szkoleń i kursów, których ukończenie zwiększa zdaniem pracodawców szanse osób bezrobotnych na aktywizację zawodową.

Tabela 15. Szkolenia i kursy, których oczekują pracodawcy. Szkolenia zwiększające szanse na zatrudnienie i utrzymanie zatrudnienia.

Kursy / szkolenia	Ilość	Kursy / szkolenia	Ilość
Szkolenia i kursy ogólnobudowlane	9	Elektryczne	1
Operator maszyn	5	Instalatorskie	1
Obsługa klienta	4	Informatyczne	1
Kursy zawodowe / rzemieślnicze	4	Kierowca autobusu	1
Kurs komputerowy	4	Kierowca ciężarówki	1
Magazynier	3	Marketing	1
Mechanik	3	Biurowe	1
Sprzedawca	3	Księgowa	1
Kierowca	2	Monter	1
Kelner	2	Pielęgniarka	1
Tynkarz	2	Ślusarz	1
Murarz	2	Przedszkolanka	1
Spawacz	2	Pracownik gospodarczy	1
Obsługa wózków widłowych	2	Palacz	1
Operator koparki	2	Fryzjerski	1
Gastronomiczne	2	Stylizacja paznokci	1
Ocieplenie budynków	2	Szwaczka	1
Naprawa pojazdów samochodowych	2	Technik chłodnictwa	1
Architektoniczne	1		

REKOMENDACJE

W niniejszym raporcie przedstawiono skuteczność bardzo istotnych aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu, które w znacznym stopniu wpływają na lokalny rynek pracy w powiecie nyskim. Zdiagnozowana wysoka efektywność takich programów jak: jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej, staże oraz refundacja doposażenia stanowiska pracy pozwala z optymizmem patrzeć na zwiększenie możliwość aktywizacji osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Nysie. W celu optymalizacji i podniesienia efektywności i użyteczności analizowanych wybranych aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu rekomenduje się szereg działań mogących przyczynić się do uskutecznienia poszczególnych działań.

JEDNORAZOWE ŚRODKI NA ROZPOCZĘCIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

- Utworzenie Klubu Mikroprzedsiębiorców zrzeszającego osoby, które skorzystały z jednorazowych środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej z PUP w Nysie. Głównym celem powstania i funkcjonowania Klubu byłaby doraźna pomoc oferowana młodym przedsiębiorcom w postaci konsultacji specjalistów i doradców, prelekcji, szkoleń oraz warsztatów tematycznie związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej. Ideą Klubu Mikroprzedsiębiorców byłaby również wzajemna współpraca i wymiana doświadczeń jego uczestników oraz monitoring działalności firm, które nie są już monitorowane przez PUP w Nysie.

- Należy przyjrzeć się strukturze firm, które zostały zamknięte oraz zawieszone. Należy wykorzystać także dane dotyczące efektywności firm powstałych z jednorazowo przyznanych środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej przez PUP w Nysie. Należy zwrócić uwagę na profil oraz rodzaj działalności tych podmiotów, które utworzyły nowe miejsca pracy. Takie dane można wykorzystać przy wskazywaniu osobom bezrobotnym preferowanych profili działalności gospodarczej.

- Jednorazowo przyznawane środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej powinny być w pierwszej kolejności kierowane do osób, które zamierzają rozpocząć działalność w branżach niszowych – takich, w których nasycenie rynku nie jest zbyt duże. Należy promować takiego rodzaju działalności, które mogą być świadczone na terenie całego kraju, a nie tylko wiązać się z funkcjonowaniem na lokalnym rynku.

- Popularyzacja wśród bezrobotnych pozytywnych rezultatów uruchomienia działalności gospodarczej oraz zapoznanie ich z opiniami bezrobotnych, którzy skorzystali z dotacji.

- Zintensyfikowanie współpracy z instytucjami wspierającymi małą przedsiębiorczość, np. stowarzyszeniami pracodawców, organizacjami pozarządowymi, które mogłyby wspomóc beneficjentów w późniejszym okresie działalności.

STAŻE

- Staże pozostają tą formą aktywizacji zawodowej, która charakteryzuje się stosunkowo wysokim poziomem efektywności zatrudnieniowej, dlatego należy kontynuować zapewnianie staży osobom znajdującym się w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

- Monitoring w trakcie stażu, by skutecznie przeciwdziałać nadużyciom w trakcie jego trwania. Zaleca się monitoring warunków pracy osób bezrobotnych

- Zaleca się stworzenie przez Urząd Pracy stałego instrumentu badania poziomu zadowolenia oraz opinii o stażach o charakterze obligatoryjnym lub fakultatywnym dla pracodawców w celu umożliwienia im poznawanie na bieżąco problemów i bolączek dotyczących stażysty.

- Organizowanie staży w tych podmiotach, które gwarantują zatrudnienie stażysty po zakończeniu udziału w programie.

- Uelastycznienie okresu pracy stażysty, wydłużenie lub skrócenie czasu trwania stażu na jednoczesny wniosek obydwu zainteresowanych stron (stażysty i pracodawcy).

REFUNDACJA NA DOPOSAŻENIE STANOWISKA PRACY

- Rozważenie przesunięcia części środków finansowych z mniej popularnych i efektywnych form wsparcia w kierunku doposażenia stanowisk pracy, które cieszą się zainteresowaniem przedsiębiorców.

- Zaleca się monitoring warunków pracy osób bezrobotnych oraz potrzeb pracodawców.

- Monitoring potrzeb i oczekiwań pracodawców, którzy skorzystali z refundacji na doposażenie stanowiska pracy.

Spis wykresów

Rysunek 1. Efektywności programu przyznawania jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej osobom bezrobotnym przez Powiatowy Urząd Pracy w Nysie w latach 2012 – 2014 (N=170, w %)..... 7
Rysunek 2. Przyczyny zamknięcia i zawieszenia działalności gospodarczej (N=74, w%). 10
Rysunek 3. Zakres terytorialny działalności firmy (N=96, w%). 13
Rysunek 4. Powody założenia własnej działalności gospodarczej (N=96, w %). 13
Rysunek 5. Czy uzyskane wsparcie finansowe było wystarczające dla rozpoczęcia działalności? (N=96, w %). 14
Rysunek 6. Moment podjęcia decyzji o założeniu własnej działalności gospodarczej (N=96, w %). 15
Rysunek 7. Stopień zadowolenia z decyzji o założeniu własnej działalności gospodarczej (N=96, w %). . 16
Rysunek 8. Proszę powiedzieć czy gdyby nie uzyskał(a) Pan(i) pomocy finansowej z Powiatowego Urzędu Pracy w Nysie założył(a)by Pan(i) własną działalność gospodarczą? (N=96, w %). 17
Rysunek 9. Sytuacja finansowa przedsiębiorstwa (N=96, w%). 17
Rysunek 10. Ocena skuteczności jednorazowo przyznanych środków przez PUP w Nysie na rozpoczęcie działalności gospodarczej (N=96, w%)..... 18
Rysunek 11. Czy obecnie zatrudnia Pan(i) pracowników? (N=96, w %). 19
Rysunek 12. Obecna sytuacja kadrowa w porównaniu do roku ubiegłego (N=96, w %). 19
Rysunek 13. Fluktuacja zatrudnienia - planowane decyzje kadrowe w 2016 roku (N=96, w%). 20
Rysunek 14. Główne problemy w prowadzeniu działalności gospodarczej? (N=51, w %). 21
Rysunek 15. Zainteresowanie skorzystaniem z programów realizowanych przez PUP w Nysie (N=96, w%). 22
Rysunek 16. Płeć respondentów, którzy w latach 2012 – 2015 ukończyli staż (N=350, w%). 23
Rysunek 17. Wiek respondentów, którzy w latach 2014 – 2015 ukończyli staż (N=350, w%). 24
Rysunek 18. Powody udziału w stażu organizowanym przez Powiatowy Urząd Pracy w Nysie (N=350, w%)..... 27
Rysunek 19. W jaki sposób znalazł/a Pan/Pani miejsce odbywania stażu? (N=350, w%). 27
Rysunek 20. Długość trwania stażu (N=350, w%). 28
Rysunek 21. Czy po zakończeniu stażu podjął/podjęła Pan/Pani zatrudnienie u tego pracodawcy? (N=350, w%)..... 28
Rysunek 22. Czy nadal Pan/Pani pracuje u tego pracodawcy? (N=350, w%)..... 29
Rysunek 23. Aktualna sytuacja zawodowa osób, które zakończyły w latach 2014 – 2015 udział w stażach (N=350, w%)..... 30
Rysunek 24. Czy po zakończeniu stażu lepiej radzi sobie Pan/Pani na rynku pracy niż przed otrzymaniem wsparcia? (N=350, w%). 31
Rysunek 25. Umiejętności nabyte podczas stażu (N=350, w%). 31
Rysunek 26. Czy jest Pan(i) zadowolony(a) z udziału w stażu? (N=350, w%). 32

Rysunek 27. Czy poleciłby/poleciłaby Pan/Pani innym osobom bezrobotnym uczestnictwo w stażach organizowanych przez PUP w Nysie? (N=350, w%)..... 33
Rysunek 28. Czy obowiązki stażysty pokrywały się z programem stażu? (N=350, w%)..... 33
Rysunek 29. Czy według Pana/Pani opinii wykonywał(a) Pan/Pani obowiązki etatowego pracownika czy stażysty? (N=350, w%)..... 34
Rysunek 30. Czy wiedział(a) Pan/Pani kto jest opiekunem stażu? (N=350, w%)..... 34
Rysunek 31. Zalety udziału w stażu (N=350, w%)..... 35
Rysunek 32. Wady udziału w stażu (N=350, w%)..... 36
Rysunek 33. Struktura badanych przedsiębiorstw z uwzględnieniem wielkości zatrudnienia (N=80, w%)..... 38
Rysunek 34. Struktura badanych przedsiębiorstw z uwzględnieniem zakresu działalności (N=80, w%). 38
Rysunek 35. Struktura zrealizowanego popytu na pracę w okresie ostatnich 12 miesięcy (N=80, w%)... 39
Rysunek 36. Fluktuacja zatrudnienia - planowane decyzje kadrowe w 2016 roku (N=378, w%)..... 40
Rysunek 37. Utworzone stanowiska pracy (N=80, w%)..... 41
Rysunek 38. Jak długo jest/było utrzymane stanowisko/a pracy po zakończeniu umowy, tj. po 24 miesiącach? (N=80 w%)..... 42
Rysunek 39. Czy wszystkie osoby, dla których utworzono stanowisko pracy nadal pracują u Państwa? (N=80, w%)..... 43
Rysunek 40. Czy uzyskane doposażenie stanowiska pracy wpłynęło na efektywność pracy (działu, firmy)? (N=80, w%)..... 44
Rysunek 41. Czy uzyskane doposażenie spowodowało wzrost zatrudnienia? (N=80, w%)..... 44
Rysunek 42. Jak oceniają Państwo skuteczność i użyteczność takiej formy wsparcia zatrudnienia? (N=80, w%)..... 45
Rysunek 43. Czy są Państwo zadowoleni z uzyskanego wsparcia z PUP w Nysie w postaci refundacji kosztów wyposażenia bądź doposażenia stanowiska / stanowisk pracy? (N=80, w%)..... 45
Rysunek 44. Czy w przyszłości zamierzają Państwo skorzystać ponownie z pomocy w formie refundacji wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy przez PUP w Nysie? (N=80, w%)..... 46
Rysunek 45. Działania oczekiwane przez przedsiębiorców (N=80, w%)..... 47
Rysunek 46. Zainteresowanie pracodawców zatrudnieniem osób bezrobotnych przeszkolonych pod kątem oczekiwanych kwalifikacji i umiejętności (N=80, w%)..... 47

Spis tabel

Tabela 1. Dobór próby (N=600, w%). 5
Tabela 2. Efektywność działalności gospodarczych z uwzględnieniem roku uzyskania dofinansowania (N=170, w %). 7
Tabela 3. Efektywność działalności gospodarczych w latach 2012 - 2014 roku z uwzględnieniem płci (N=170, w %). 8
Tabela 4. Efektywność działalności gospodarczych w latach 2012 - 2014 roku z uwzględnieniem wieku (N=170, w %). 8
Tabela 5. Efektywność działalności gospodarczych w latach 2012 - 2014 roku z uwzględnieniem miejsca zamieszkania (N=170, w %). 8
Tabela 6. Rodzaj zamkniętej lub zawieszonej działalności gospodarczej (N=39 w%, N=35 w%). 9
Tabela 7. Obecna sytuacja zawodowa osób, które zakończyły bądź zawiesiły działalność gospodarczą (N=74, w %). 11
Tabela 8. Rodzaj prowadzonej działalności gospodarczej (N=96, w%). 12
Tabela 9. Wykształcenie, miejsce zamieszkania oraz okres od ukończenia stażu przez respondentów (N=350, w%). 24
Tabela 10. Stanowiska zajmowane przez stażystów. 25
Tabela 11. Forma zatrudnienia oraz okres zatrudnienia u pracodawcy, u którego realizowany był staż. 29
Tabela 12. Ocenia zaangażowania opiekuna we wdrożenie i przyuczenie stażysty do pracy. 35
Tabela 13. Struktura badanych przedsiębiorstw z uwzględnieniem branży (N=80, w%). 39
Tabela 14. Utworzone stanowiska pracy. 41
Tabela 15. Szkolenia i kursy, których oczekują pracodawcy. Szkolenia zwiększające szanse na zatrudnienie i utrzymanie zatrudnienia. 48